

Pannonhalma

2012 /5.évfolyam/3.szám

A tartalomból:

Örökfogadalom

Bazilikaszenteelés

Interjú Antal atyával

Zarándoklaton

Kosárba

Tartalom

Maradunk

Gyakran hívnak telefonon a portáról, hogy öregdiák érkezett és kér beocsátást. Mindig örömmel megyek: vajon ki tér vissza, hogy emlékezzen, újra felfedezze a múltat, hogy megérezzen valamit a jól ismert otthonosságból. Elzarándokolunk a tablókhoz, és egyszerre életutak kusza szövevénye nyílik meg. Régi-új, talán még soha el nem mesélt történetek kerülnek elő; életeket titkon formáló mondatok, szavak töltik be újra a folyosót. Jó új fényben, étellel megtelve látni a megszokott tablóképeket. És

Változunk

még jobb figyelni, hallgatni az emlékezőt. A múltból szól ugyan, de sokkal többet mond rólunk, a jelenről, akik emlékezünk. Mindenkinek van ilyen tablóképe valahol. Talán nem ezeken a falakon, és talán nem ezeket a folyosókat töltik be a régi-új történetek. De miközben emlékezünk, ne feledjük, hogy mindig újabb és újabb történetek vannak születőben, és válnak Pannonhalma nagy gyűjteményének részévé. Ezekről az újabb történetekről számolunk be most nektek.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.

a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csertán Károly, Dejcics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Bujnovszky Tamás, Horváth Tamás, Kovács Dávid,
Kovács Márton, László Zoltán, Pottyondi Ákos, Richard Davies,
Schilde René, Siska Gábor, Szita Bánk OSB, Vass Gergely

A címlapfotót Bujnovszky Tamás, a plakátot Horváth Tamás készítette.

Grafikai terv: Schmal Károly

Készült a győri Palatia Nyomdában 5200 példányban
Pannonhalma, 2012

Maradunk - Változunk 02

Ausculda 03

Ora - Örökfogadalom 04

Életünk - Brazília Qpacra látogat 06

Arcus Temporum 2012

Egyházmegyei családnapp

Megújult a Boldog Mór Kilátó 08

Bencés hírek 09

Notker Wolf: Régi-új primás apát

Bazilikaszentelés 10

Rendes prefektusok - Interjú Antal atyával 12

Rendkívüli tanárok - Interjú Kürthy Judittal 16

Személyes búcsú Szennay András főapát úrtól 18

Világot lát(t)unk - Ampleforthi kaland 20

Bose, Camaldoli, Montecassino

Kárpátalján biciklivel 21

Zarándoklaton - Bátrán nyomdokodba lépünk 22

Egy öregdiák Montserratban 24

Támogatói oldal - Kosárba 25

Könyv- és CD-ajánló 26

Georg Braulik: Ószövetség és liturgia

Lukács atya 70 éves

Qpaci gólyák 27

Ausculta

Mindhalálíg, állhatatosan

Szeptember közepén, nem sokkal azután, hogy ünnepélyes örökfogadalommal köteleztem el magam a bencés szerzetesélet mellett, Veronába látogattam. Ez Európa egyik legszebb városa, a legtöbb embernek mégis csak Rómeó és Júlia jut róla eszébe. A Ponte Navi mellett az Adige folyó fölött átívelő kötélen egymás után lógnak a szerelmesek által hátrahagyott, névtelen kis lakatok.

De megéri-e vajon kalodába zárni a szívünket, és az Adige felett lakatot tenni a jövőnkre? Engedjünk-e ennek a szerelmes rámenősségnek, amely be akar cserkészni, meg akar hódítani, le akar venni a lábunkról és karjaiba zárni, le akar taglózni és igába hajtani, hogy örökre megfosszon minket szabadságunktól?

Akit Isten hív meg az elköteleződésre, annak is hasonlóan zavarba ejtő, harciasan szeretetteljes élménnyel kell megbirkóznia. A nála sokkal hatalmasabb Istennel kell farkasszemet néznie, aki őt és rajta keresztül másokat is magához akar vonzani. Jeremiás próféta is így panaszkodik: „Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj. Megragadtál, hatalmadba ejtettél!” (Jer 20,7) Istennek ez a sarokba szorító rámenőssége jellemző eleme a prófétai hagyománynak, olyannyira, hogy a Biblia még karikatúrájától sem tartózkodik. Imájában Jónás kudarcot vallott prófétaként kéri, hogy „most azért Uram, vedd el az én életemet, mert jobb meghalnom, mint élnem!”. Majd hozzáteszi: „Haragszom mindhalálíg!” (Jón 4,3.9).

Az elköteleződés viszont sosem kudarcból vagy világundorból fakad. Nem annak adatik meg, akinek gúzsba kötötték a kezét, vagy aki már lemondott mindenről, hanem annak, aki megajándékozottnak érzi magát, és kész arra, hogy viszonzásképpen odaadja az életét – mindhalálíg, állhatatosan. Az elköteleződés szöges ellentéte a zárkózottságnak. Egyedül nem megy, még szerzetesként sem. Ősi

bencés hagyomány szerint pedig semmi mást nem kérünk cserébe, mint hogy Isten elfogadjon, és ne szégyenítsen meg minket, a benne bízokat.

De szabad-e beszélni erről a mélyen intim Istenre hagyatkozásról? Nincs-e igaza Nádas Péternek, aki szerint a szerzetes legszemélyesebb titkait is képes bárkivel megosztani? Egyáltalán milyen szót használjunk Rómában, az új tanév kezdetén, bencés diáktársaimmal? Az angol commitment jól kifejezi a bizalmat, amivel átadom magam Istennek. Utal a vállalásra, amire döntésem kötelez. A háttérben sejtetni enged némi büntudatot is. Mintha a családról, a gyermekekről, a szabad választásról lemondani végzetes hiba volna. Olaszul ugyanezzel az igével lehet „bünt elkövetni” [commettere peccati] és Istenre bízva kockára tenni a bőrünket [commettere a Dio].

Olaszul viszont a házastársi vagy szerzetesi elköteleződés inkább kötelezettség [impegno], amiben van valami verejtékszagú, már kész ténynek vett és nem megúszható, hiszen már odaadott, akár egy zálog [pegno].

A szerzetesi fogadalom is zálog: a bizonytalan jövőbe reménnyel néző ember önátadása annak, Aki már megadta nekünk a Szentlélek pecsétjét, Aki örökségünk foglalója (Ef 1,13-14). Nincs ugyanis elköteleződés az elfogadottság öröme és a jövőbe vetett remény nélkül. Az elkötelezett szerzetes Jónás helyett inkább ahhoz az evangéliumi figurához hasonlít, aki kincset rejtő szántóföldre talál. Derűs lélekkel kész odaadni érte mindenét, hiszen megtalálta a helyét a világban.

Ora

Örökfogadalom

2012. szeptember 8-án ünnep volt a pannonhalmi közösségünkben. Három testvér: Márton, Imre és Márk tették le ünnepélyes, örök fogadalmukat az új bazilikában. Ez ad alkalmat, hogy néhány szót szóljunk a bencés szerzetesek fogadalmáról.

Hagyományosan a szegénység, tisztaság és engedelmeség fogadalma juthat eszünkbe, de Szent Benedek idejében a szerzetesség még másképpen fogalmazta meg. A fenti evangéliumi tanácsok hármasságja a középkorban alakult ki. Benedek a Regulájában azt mondja, hogy a jelölt "az imateremben mindnyájuk jelenlétében ígérjen állhatatosságot, szerzetesi életalakítást és engedelmisséget" (RB 58,17).

Mit is fogad e három ígérettel a szerzetes?

- Az állhatatosság, a benedeki szóhasználatban a stabilitás, nem csak az adott közösségben való kitartást, hanem az életformában, az istenkeresésben való élethossziglani hűséget is jelenti.

- A szerzetesi életalakítás, más fordításban a szerzetesi erkölcsök gyakorlása tartalmazza a szegénységet és a házasság nélküli életet, de ennél sokkal többet is: alázatot, a személyes és a közös imádságban való elmélyülést, a testvérek gyöngeségeinek vállalását, elfogadását, a közös célért való fáradozást, a munkát mind-mind magába foglalja.

- Végül az engedelmisség, nem egy vak, visszacsatolás nélküli engedelmisséget jelent, hanem végső soron az Isten akaratának való keresését és annak követését, amely az előjáróval való dialógusban alakul ki és végül az előjáró döntésében ölt testet. Erről a dialógusról két fejezetben is tanít Benedek: A tanácskozásról szóló fejezetben azt mondja, hogy az előjáró "miután meghallgatta a testvérek

tanácsát, mérlegelje magában, s amit hasznosabbnak ítél, azt cselekedje. Azért mondjuk, hogy mindnyájukat hívja meg a tanácsra, mivel gyakran a fiatalabbnak nyilatkoztatja ki az Úr azt, ami jobb." (RB 3,2-3) A másik helyzet pedig az, amikor úgy látja az alárendelt testvér, "hogy a teher súlya mindenképpen felülmúlja erejének nagyságát, képtelenségének okát előjárója előtt türelmesen és illő módon tárja fel" (RB 68,2) Tehát nem egyedül az apát az Isten akaratának a letéteményese, hanem a fenti dialógusokból szikrázhat ki az Isten szándéka, aminek a szerzetes engedelmeskedni akar.

A fogadalom liturgiájában a szerzetes önfelajánlását azzal fejezi ki, hogy az írásba adott ígéretét az oltárra helyezi, és ott írja alá: szabadságában az Isten szolgálatára ajándékozta magát.

Mit is jelent a közösségnek, amikor egy testvérünk, akivel már évek óta együtt élünk, leteszi a fenti fogadalmat? Ezzel egészen megérkezik közénk, a bizalom köteléke erősödik, kifejezi, hogy véglegesen ide akar tartozni és ezért számítunk egymásra, összetartozunk. Másrészt öröm, hogy Isten élte, gazdagítja közösségünket. Idős testvérek eltávoznak az élők sorából és újak érkeznek, mindez a közösség elevenségének is a jele, de legfőképpen Isten ajándéka, hogy akarja közösségünk további életét.

A három testvér fogadalma meg is erősít bennünket, mert a magam egykori ígéretét is újra átélem, első szeretetem tüzenek felszítására is felszólít, hogy régiek és újak, fiatalabbak és idősebbek megújult hittel, bizalommal és reménnyel építsük közösségünket és ezzel is Isten Országának munkásai lehessünk.

Binzberger Ákos OSB, novíciustervező

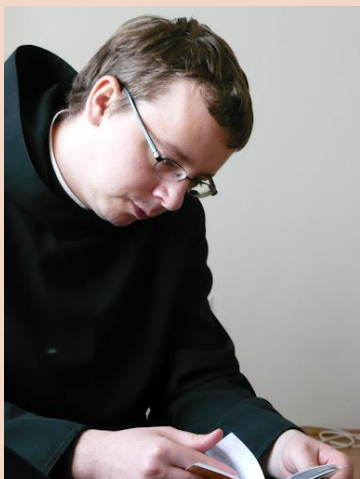
Bemutakozunk

Imre testvér

Ózdon születtem 1983. április 27-én. II. János Pál pápa 1996-os győri miséjén találkoztam először bencés diákokkal. Igen meglepett, amikor plébánosom megjegyezte, hogy én is lehetnék pannonhalmi gimnazista – nem hittem neki, de elkísértem a felvételre egyik ózdi barátomat. A

sors fintora, hogy végül kettőnk közül csak én nyertem felvételt. Négy gazdag gimnáziumi évet töltöttem Pannonhalmán. Utólag meglepő lehet, de ekkor még nem gondoltam komolyan arra, hogy szerzetes legyek.

Az érettségi után az ELTE szociológia szakán végeztem survey-statisztika szakirányon. Az egyetemen önálló kutatásokba fogtam, indultam az OTDK-n, a Társadalomtudományi Karon a HÖK tagja lettem, majd utolsó tanévem mellett teljes munkaidős

állást is vállaltam. Budapesti éveimet végigkísérte egy markonyi közösség, amit volt osztálytársaim egy kis csoportjával alapítottunk, és akikkel ma már munka, család, nomeg a szerzetesközösség mellett tartunk össze.

Két év gondolkodást követően, ötödéves egyetemistaként döntöttem a bencés szerzetesélet mellett. Az én esetemben ez nem választás volt, hanem inkább Isten hívásának töprengőstépelődős elfogadása, Aki bencésként akar a maga közelében tudni egy életre, azon a szeretett helyen, ahol négy évre egyszer

már diákként befogadott. 2006-ban, egyetemi diplomaosztóm estéjén, Szent Benedek atyánk nyári ünnepén költöztem be a Főmonostor növendékfolyosójára.

Három pannonthalmi év után Főapát úr a római Szent Anzelm Kollégiumba és annak egyetemére küldött, ahová a világ minden tájáról érkeznek bencés diáktársak. A teológiai alapképzést már befejezve jelenleg a szentségtan mesterszakon tanulok, amit – deo volente – még ebben a tanévben el is végzek.

Gérecz Imre OSB

Márk testvér

Egy ember, és így a szerzetes élete is alapvetően két, egymással kapcsolatban álló síkon mozog. Adott egy jól leírható és nyomon követhető curriculum, és egy belső, sokszor saját magunk számára is misztériumokkal teli út.

Az előbbi tekintve Miskolcon születtem

1983. szeptember 10-én. A középiskolát a Fráter György Katolikus Gimnáziumban végeztem, az akkor még újdonságot jelentő 8 évfolyamos tagozaton. 2002-ben kezdtem el a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karán a közgazdász szakot, öt évvel később pedig diplomát is szereztem menedzsment szakirányon. A záróvizsgát követően, 2007-ben költöztem be Pannonthalmára. Az egyszerű fogadalom letétele után a budapesti Tanulmányi Házba kerültem át. Immáron negyedik éve élek itt, és folytatom teológiai tanulmányaimat a Sapientia Szerzetesi Hittudományi

Főiskolán. Tavaly elkezdtem ugyanitt a hittanár, az ELTE-n pedig vendéghallgatóként a matematikatanár szakokat. Reményeim szerint másfél év múlva már újra Pannonthalmán leszek, és bekapcsolódhatom az itt folyó gazdasági és iskolai életbe. Addig viszont továbbra is élvezhetem azt az örömteli kihívást, amit egy hittancsoport keretében a fiatalokkal való foglalkozás jelent.

A másik út szakaszai már nehezebben ragadhatók meg, még ha egyre markánsabban is látom magamon a lelki alakulás elemeit. Folyamatosan úton vagyok, ez pedig érzésem szerint nem egy messzeségbe vezető kalandtúra, sokkal inkább kerengő-séta. A hely, a közeg látszólag alig változik, mégis minden egyes kör után kicsit másképp tekintek önmagamra és a világra. Próbálok olykor koncentráltan, olykor pedig a tágasságba lépve megélni a teret és az időt, hogy meg tudjam írni saját belső regulám 4. fejezetét, amely képes eszközöket adni cselekedeteimhez és a jóhoz.

Bokros Márk OSB

Márton testvér

Nyárádszeredán, Erdélyben születtem 1979. október 1-jén. A nyárádszeredai reál szakos Líceum elvégzése után a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem határon túli tagozatának kertészmérnöki szakán tanultam tovább. Ezzel egy időben a nyárádszeredai Polgármesteri Hivatalban dolgoztam, a szociális ügyekért voltam felelős, és ennek kapcsán tovább képeztem magam a szociális managementben is. 2005-ben jártam először Pannonthalmán és ugyanabban az évben jelentkeztem a bencés közösségbe.

És miért épp a bencések? Sokan megkérdezték ezt már tőlem. Fontosnak tartottam, hogy az actio és contemplatio jelen legyen a napomban. Bízom benne, hogy így van ma is, és az elkövetkezőkben is kész és nyitott maradok a minden nap felém kiáltó isteni szóra, és legalább ennyire arra, hogy a rám bízottakat, a rám eső feladatot képességeimhez mérten

elvégezzem. Szívügyem a kert; az ápolt, sarjadzó, virágba boruló különösen is, de azért is, mert ez Isten és ember találkozási, kapcsolódási helye is egyben.

A pannonthalmi növendékképzés éveit után a budapesti Tanulmányi Házba költöztem, folytatva teológiai tanulmányaim a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. Idén nyáron fejeztem be teológiai tanulmányaim és reményeim szerint ebben a félévben érek a végére a hittanár-nevelő mesterszakos képzésnek, hogy majd februártól újból a Szent Hegyen folytathassam életem. Köszönöm a befogadást és az ütegyengetést.

Szabó Márton OSB

Életünk

Brazília Qpacra látogat

Köztudott, hogy a Magyar Bencés Kongregációhoz egy határon, sőt kontinensen túli apátság is tartozik: a Szent Gellért Kolostor Brazíliában. A kommunizmus elől menekülő fiatal magyar bencések egy csoportja 1951-ben Kelemen Krizosztom buzdítását

követve a világ második legnagyobb városában, São Paolóban alapított iskolát és rendházat, amely hamar perjelségi majd apátsági rangra emelkedett. Pannonhalmára és az Abadia São Geraldo között mindig is fennmaradt a kapcsolat. Még a kommunizmus legsötétebb idején is gyakori volt a levélváltás és néha – hosszas egyeztetések, állami hatóságokkal történő tárgyalások után – néha rövid hazalátogatásra is volt példa. Ma már nincsenek akadályok. Megmaradt viszont a nagy földrajzi, és az alapító atyák generációja után az egyre nagyobb nyelvi távolság. Ezek azonban leküzdhetőnek bizonyulnak: az elmúlt években egyre jobban mélyül a kapcsolat. Sok szerzetesi látogatás, kánoni vizitáció, levelezőlista után most az ottani iskola vezetősége látogatott el hozzánk, hogy megismerjék a Brazíliában harmadik legjobb iskolának számító Colégio Santo Américo gyökereit.

Brazíliában minden két-három léptékkal nagyobb. Az iskola több mint ezer diákot számlál, a tanári kar háromszáz fős, a tágabb vezetőségnek huszonhat, a Pannonhalmára érkező szűkebb vezetőségnek pedig kilenc tagja van. Közülük három szerzetes: Dom André a rektor, Dom Francisco a gazdasági helyettes és Dom Filipe a titkár. A lassan a kilencvenedik életéhez közelítő „emeritus rektor”, Zsolt atya már nem vállalta az utat, pedig ő valóban hazajött volna, hiszen még itt kezdte szerzeteséletét, mielőtt a történelem 1951-ben Amerikába sodorta. A vezetőség látogatása azért is kiemelkedő fontosságú, hiszen azt mutatja, hogy nem fog megszűnni a kapcsolat az alapítók generációja után sem. Ahogy a lelkeségi igazgató-helyettes asszony a moduláris hittannal, vagy a felvételi-fegyelmi igazgató-helyettes a pannonhalmi házirenddel ismerkedett, úgy tűnik, a baráti-testvéri kötelék szakmai irányban is bővíthet.

Azon a rövid héten, amelyet nálunk töltöttek, persze nem csak munkamegbeszélések folytak. Ellátogattunk Győrbe, Tihanyba és Bakonybélbe, sőt Budapest felé a komáromi bencés házat is megnéztük, hiszen azon is ott a címer, amelyet São Paolóban minden diák a szíve fölött hord. A legmegkapóbb esemény talán mégis a Szervác testvérrel való találkozás volt, hiszen a csoportból sokan még Brazíliából ismerték őt, amikor az ottani közösség tagjaként a magyar misszióban dolgozott. Szervác testvér már húsz éve hazatért Magyarországra, de még ma is olyan hűséggel követi nyomon a brazil eseményeket, hogy bizonyos fejleményekről tőle értesültek a brazil tanárok.

És mi mit tanulhatunk brazil testvéreinktől? A bátorságot, amit még az alapító atyák lendületéből vettek át. Két éve óvodával bővítették iskolájukat, mert arra volt szükség. Most kulturális centrumot építenek, mert a művészet annyi fiatalat megfog. És a terv már megvan egy mélygarázsra a focipálya alá. Erről a bátorságról szól jelmondatuk is: Sempre à frente – Mindig előre.

Juhász-Laczkó Albin OSB

Arcus Temporum 2012

Szent István-i hagyomány – még ha idén felborult is –, hogy augusztus 20. után elromlik az idő, kiürül a Balaton. Az ezt követő első teljes hétvégén kezdődik itt a hegyen a művészeti fesztivál. Cipőt húzunk és hosszú nadrágot. Nyári ruhát, nem vasalt öltönyt.

Az idei „meghívott” zeneszerzők Igor Sztravinszkij és a finn Kaija Saariaho, ill. egy koncert erejéig Carlo Gesualdo.

Most egyikük sem tudott jelen lenni.

„Míg Sztravinszkij számára igen alapvető kérdés a zenei hagyomány és pátoz mibenléte, határa és folytathatósága, addig Saariaho zenéjében a valóság és álomszerűség egymást átjáró és átható térben mozognak, s mintha éppen ez a

Életünk

bolyongásszerű határ-lét tenne mindkét világban idegenné bennünket.” – ajánlja a szervező, Mátyás atya.

Megnyitó nincs, este rögtön koncert. Bazilika sincs még, talán már örökre nincs fesztiválhelyszínként: kíváncsian várjuk, hogy fog kinézni a „humanizált” tornaterem. Biztonságos helyismerettel rendelkező fiam megkérdezi, melyik teremben is vagyunk. (Amúgy jó látni, hogy egy ekkora nagyfiú is tud már figyelni a zenére.) A tavalyi kifeszített hálót a mennyezetről lelógó áttetsző leplek váltják fel. Fiala egyetemista művészek (MOME) munkája. Jó alattuk ülni.

Az első sorban ülünk. Minden lélegzetvételt látunk, hallunk – szükség is van rá. Nézem a zenészek ruháját, meg a mozgásukat. Az első találkozás Saariahóval. Madárhangú fuvola kezd, fúj és beszél egyszerre a pár éve már látott olasz fuvolista, Mario Caroli. A legemlékezetesebb Sztravinszkij Oktettje, fiatal magyarok fújják. A klarinétos divatos kanárisárga ingben, a fagottos a széken „elterülve” – filharmóniai koncert! – elképesztő könnyedséggel hihetetlen futamokat játszik. Egyszerre csak megáll a zene, majd újraindulnak a futamok. A karmester minden porcikájával az előadásra koncentrálni. Feszült bábmozgással instruálja a muzikusokat – és a közönséget. Az ismerős vásári trotty/cirkuszzene és a váratlan extravagancia találkozása Sztravinszkij muzsikája. A mindig nagyon figyelő közönség kilazul, pukkadozunk a zenei tréfán.

Koncert után hazaszáguldok a fiammal – át a főkapu előtt gyülekező tömegen. Éjszakai sétára indulunk a Parkin-progress-program keretében az arborétumba. Kétfelé válva,

A-csoportosként botorkálok a sötétben, lefelé a lépcsőn. Itt-ott fények, hangok, halk beszélgetések. Megállunk, sokszor jártam már erre, még sincs fogalmam, hogy hol vagyok. A fák közötti fénypázmában különböző alakok jönnek elő egyesével. Monológokat hallunk, először franciául-angolul, majd talán japánul. Aztán két magyar élménybeszámoló: egy szerzetes (Szilveszter testvér) elmélkedik az arborétumi csendről, majd a kertész a gyerekeivel itt töltött időről. Hogyan mondta ki a lánya először az „r” hangot:

„nem magyar, hanem magyarl!” Remek olasz dudorászás követi ezt.

A következő stáció a labirintus, meglepve veszem tudomásul, hogy már itt vagyunk. Egy holland művész kéri, hogy segítsünk neki megdönteni saját rekordját. Fut kívülről befelé, mindent szabályosan betartva. Tapsolunk, drukkolunk, mint ahogy a Forma 1-en vagy műlesikláson szokás.

Vége a kollektív résznek, mindenki önállóan fedezheti fel az itt-ott elhelyezett installációkat.

Az egyiken viszontlátjuk a labirintusfutó művészt: Ákos atyával közösen felvett performanszuk – Carl és Ákos duettje – a legmaradandóbb. Hol liturgikus szöveget mondanak kórusban latinul, hol Bibliát „olvasnak”: két oldalról fújják a lapokat – Pascal-törvényt! –, lapozgatva, lebegtetve a könyv lapjait. Sójajtozunk. Szép.

Második nap délután Fejérvári Zoltán játszik Sztravinszkij Petruskájából három tételt – káprázatosan. A koncert kortárs színpoltja öregdiákunk lányának, Krulik Eszternek hegedűjátéka Monostori Gábor zongoristával. Az esti koncertről beszámoló érkezik fantasztikus előadásról: nem vagyok jelen mindenben, felváltva járunk családirag.

Harmadik nap délelőtt a „+1” koncert, Gesualdo. Mindig csodáltam ezt a reneszánsz hangszínt. Olyan, mint egy mára már ismeretlen hangszer. A Boldogasszonyt zengik tele az Ensemble Energeia együttes tagjai. Egészen másképp hangzik, mint a fesztiválzáró Sztravinszkij-Saariaho-kórusok. Nem tudom meg pontosan, hogy azért-e, mert mások, vagy azért, mert mást énekelnek.

A művészeti fesztivál a záró koncert után is folytatódik – ugyanolyan magas fokon, de liturgikus-építészeti vonalon. Másnap szentelik az új, a felújított bazilikát. John Pawson visszaadja a bazilikát a szerzeteseknek. Egy évig maradunk a hegyen.

Életünk

Egyházmegyei családnap

Nagy izgalommal és várakozással vártam a szeptember hónap végét, hogy részt vehessek a családnapon. Óvodapedagógia szakos hallgató vagyok Sopronban, így nagyon sokszor hallottam dr. Bagdy Emőke pszichológus asszonyról a pszichológia órákon.

Nagyon megörültem, amikor megtudtam, hogy lehetőségem nyílik egy előadását meghallgatni a családnap keretében.

Az előadás első témája a lelki egyensúlyteremtés volt. Először a családot, mint a társadalom legkisebb megtartó sejtjét vizsgáltuk: hogyan is tudjuk az egyensúlyt megtalálni, illetve fenntartani életünkben. Valójában a tudatunkban van szükség a fejlődésre, és erre nemcsak a tudományok alkalmasak, hanem sokkal inkább a helyes spirituális és a Biblia. Itt találjuk meg ugyanis a mai, kihívásokkal teli társadalomban kérdéseinkre és nehézségeinkre a választ. A törvény, amely szerint élünk, az Isteni törvény az elsődleges: Ő helyezte el az alapokat. Így mindig van tájékozási pontunk; mindig tudjuk, hogy mihez tartsuk magunkat. Határok nélkül ugyanis eltévedünk: nem lesz mihez visszatérnünk.

Nagy hangsúlyt kell fektetnünk az imára. Napjainkban egyre több a depressziós ember, akinek nincs jövőképe, aki látva a kiutat életéből, napról-napra él. Csak a múltban keresi a problémáira a megoldást, ami egyfajta letapadást jelent. Pedig a teremtő lehetőség bennünk van. Erre mutat utat a Szentírás, ennek eszköze a személyes imádság. Az imában elmerülve egyfajta serkentő funkció lép működésbe, ami élettel tölt el minket. Ezáltal az immunrendszerünket is erősíti, jótekonnyal hatással van

rá, mert megkönnyebbülünk. Felerősödik az örömközpontunk, eltölt minket a pozitív, jó érzés.

Nekünk, hívó embereknek az ima gyógyír. Ez a mi menedékünk, kapaszkodó az életünkben. Nagyon fontos mindig szemünk előtt tartani a lelki egészségünket, mert ez a testünk mozgatórugója. Ha valaki bármely oknál fogva agresszív, nemcsak a lelkét, de a testét is mérgezi, mert a szíve ellátatlan marad. Ez komoly megbetegedésekhez is vezethet. Fontos a középpontba helyezni egészségünket, tudatosan figyelni, és megismerni testünk jeleit és érzéseit.

A pozitív kisugárzást kell előtérbe helyeznünk, mert ez a boldogság közvetítése embertársaink felé. Ezáltal nemcsak lelkünk, de testünk is egészséges állapotba kerül. Az egészség jeltelen, viszont derűs lelkiállapotot eredményez. Mindaz a fájdalom, ami életünk során ért bennünket, és amit nem bocsátottunk meg magunknak, sebeket hagy nemcsak a lelkünkben, hanem a testünkben is. Ha elnyomjuk, visszاسorítjuk, nem tudni mikor robban ki belőlünk. Mérgezzük vele a testünket és egészségünket. Az ima erre is egy alkalmas mentálhigiénés lehetőség, amely által kiutat találunk problémáinkból.

Fontos, hogy optimistává neveljük magunkat. Erre már az élet kezdeti szakaszaiban oda kell figyelnünk. Például ennek lehet alapja csecsemőkorban az anya állandó jelenléte, amely biztonságot ad. A biztonság érzéséből nő ki a kötődés. Akiben megvan a koherencia élménye, tudja, hogy van kiért, és miért élnie: az ilyen ember szinte mindent elvisel. Az érzés kialakulásának fontos

alapja, hogy gondolunk a jövőre és kialakítunk magunkban egyfajta jövőképet. Mi lesz velünk 5-10 év múlva? Szólunk erről, képesek vagyunk akár le is írni. Ezáltal merünk jövőt álmodni.

Ajánlott, hogy bármi adódik is, legyünk optimisták, ez a boldogságpszichológia alapja. Erre eljutni csak úgy lehet, ha a bennünk élő negatív dolgokat ki tudjuk adni magunkból, ha van kinek elmondanunk. A nehézségek kiadására kiváló gyógyír a sírás, mert ez által mintegy kimossuk a stresszhormonokat a szervezetünkől. Magára a beszédre és a másik ember meghallgatására szomjazunk, és ez mentálisan építő jellegű. „Szükségem van Rád, és Neked szükségem van Rám.” Fontos, hogy embertársainkkal, szeretteinkkel egymás társai, segítői legyünk földi életünkben. Ha lehet, és módunk nyílik rá, keressünk, és tartozunk egy közösséghez, ahol közösen tehetjük fel életünk nagy kérdéseit. Ezzel ugyanis a választ is kimondjuk. Őrizzük és óvjuk emberi kapcsolatainkat. A jelenlétünket, érzéseinket adjuk azzal, ha például egymásra nézünk. Elég egy ilyen egyszerű gesztus. Fontos az érintés tudománya is, amelyre már újszülött korban megvan az igényünk. Azt közvetíti felénk: „Fontos, hogy Te vagy a világon!” Sokszor egy fárasztó nap végén szavak helyett többet ér, ha tudunk egy érintést, ölelést adni a másoknak. „Ne felejtse el megérinteni, azt, akit szeretsz!”

Életünk

Megújult a Boldog Mór kilátó

Az 1992 után Pannonhalmára járt diákok közül talán egy sincs, aki legalább egyszer ne mászott volna fel a hármashalom legdélibb, 257 méter magas pontján elhelyezett Boldog Mór kilátóra. Az eredeti, 14 méter magas építmény számháborúk központja, átvirrasztott éjszakák menedékhelye, no meg természetesen az arra járó turisták kedvelt pihenőhelye is volt. A régi tornyot 2011 decemberében a tartószerkezet károsodása miatt le kellett bontani, azonban már ekkor elkezdődött egy új, a korábbinál magasabb és erősebb kilátó tervezése.

Az új kilátó megtervezését, hatósági engedélyeztetését, majd kivitelezését a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. alvállalkozók bevonásával végezte. A korábbinál 4 méterrel magasabb kilátó mindössze néhány hónap alatt, 1620 munkaóra során készült el. Érdekességgént: az építés során felhasználásra került

- 18,2 m³ rétegelt-ragasztott lucfenyő,
- 10,3 m³ tölgy fűrészáru,
- 3,4 m³ lucfenyő fűrészáru,
- 1,6 tonna egyéb vasalat,
- 112 méter menetes szár,
- 680 db anyacsavar, 7240 db egyéb csavar.
- 790 db alátét,

Az új, megjelenésében a Főapátság legutóbbi építészeti beruházásainak stílusához illő építmény átadása és megáldása az augusztus 20-i rendezvények keretében történt.

A Boldogasszony kápolna mögött található, 18 méter magas kilátóról szemet gyönyörködtetően tárul elénk a Pannonhalmi dombság, valamint az ezt övező kisalföldi táj. Keleti irányban a látóhatárt a Budai hegység és a Vértes vonala jelenti, dél felé a Bakony vonulatai húzódnak, míg nyugat felé, tiszta időben akár az Alpok legkeletibb csúcsát, a Schneeberget is látni lehet. Asztrik főapát úr átadó ünnepségen elhangzott szavait idézve bízunk benne, hogy akik fölkapaszkodnak a kilátóba a tájban gyönyörködni, azok boldogító látomást és távlatot nyernek a mindennapjaikhoz is.

A kilátó GPS koordinátái: N 47,54778° - E 17,76386°

Pottyondy Ákos, gyógynövénykert vezető

Bencés hírek

Notker Wolf: Régi-új prímás apát

A bencés rend a monastorok önállóságára épül. Mégis, pontosan ez az önállóság csak akkor tartható fenn (1500 évig), ha az egyes házak között szoros az együttműködés, a szolidaritás. Ezt szolgálja a bencés rend „világszövetsége”, a Bencés Konföderáció, amelynek élén a világ összes apátja által megválasztott prímásapát áll.

Idén szeptemberben a római apátkonferencia újraválasztotta a már 2000 óta hivatalban lévő Notker Wolf apát urat. Számos világnyelven beszél, ami feladatköréhez a rend szinte minden

országot lefedő kiterjedtsége miatt nélkülözhetetlen. Notker apát úr ismert író és publicista, zenész, keresett előadó, sőt Németországban még a gazdaságpolitika területén is figyelik megnyilatkozásait. Pannonhalmán többször járt, legutóbb a bazilikaszentelés szónokaként.

Juhász-Laczk Albin OSB

Bazilikaszentelés

Aperite portas...

Ha a keresztény ember a templomra néz, akkor – az imádság házára tekintve – a keresztény közösséget ismeri fel benne, az Egyházat, Isten valódi házát. A szerzetesközösség temploma – a közösség imádságának, zsolozsmájának, liturgiájának háza – elmondja azt, hogy mi a szerzetesközösség, és miként olvassa ez a helyi egyház újra önmagát. A pannonthalmi szerzetesközösség temploma a monostor szíve, hagymahéj szerűen veszik körül a közösség életének egyéb helyszínei – a főmonostor, a szociális otthon, az iskola, a vendégfogadó épület, a VIATOR étterem, a leendő tornaterem, a Szent Jakab ház – ahol az itt élők hétköznapijai, munkája, találkozásai teret kapnak. Ám a szív üres tér, fenntartott hely, hogy az Isten jelenléte tölthesse be. A bazilika felújításának története azt mutatja, hogy a tenyerünkön hordozzuk ezt helyet, a szívünket. Ezt tükrözi a felújítást lezáró templomszentelés liturgiája is, az egyház legrégebbi és legünnepélyesebb rítusainak egyike.

Augusztus 27-én három órát töltöttünk a monostor szívében, hogy helyet készítsünk Istennek benne – magunk között. Az egész egyház megjelent az ünneplő közösségben: a szentelést végző püspök, Asztrik főapát úr Krisztus helyettese a monostorban, őt vették körül a bencés család tagjai – Notker Wolf primás apát, Christian Haidinger, az Osztrák Bencés Kongregáció prézes apátja, püspökök és apátok, magyar bencések, a területi egyházmegye hívei, barátaink és testvéreink.

A templomszentelés liturgiája a stációs istentisztelet rendjét követi: a meghívott vendégek és a szerzetesközösség a templomon kívül, a főapátság barokk bejáratánál gyülekezett, és innen – mintegy a hagyma külső héjaitól befelé – zarándokként vonultunk fel zoltárt énekelve Pannónia Szent Hegyének csúcsára, Szent Márton egyházába. Itt, a bazilika főka-

pujában John Pawson visszaadta a templomot egy év nélkülözés, hiányérzet és munka után a pannonthalmi közösségnek. A szív felszabadultságával és várakozásával vonultunk be a teljesen üres és sötét templomba – Krisztust képviselve: „Emeljétek fel, ajtókat, fe-

jetek; táruljatok fel, ősi kapuk, és bevonul a dicsőség királya”. A szentelés kezdetén Asztrik főapát úr a torony alatti új keresztkútban vizet áldott meg, s a keresztségre emlékezve meghintette a közösséget, a templom falait és az oltárt. A vízzel való meghintés a megtisztítás és az Istennek való lefoglalás rítusa, s a víz, amely válogatás nélkül egyaránt hullik a népre és az épületre, mindkettőt Isten tulajdonává teszi.

A meghintést és az ige liturgiáját követően Notker Wolf primás apát mondta a homíliát. Beszédének voltak előre megtervezett és ott helyben, a prédikáció közben megszületett részei. Ez utóbbiak a főkapun beözönlő aranyszínű fényről szóltak, amely előre nem tervezhető módon éppen délután öt óra tájban öntötte el a bazilikát: „Engedjük, hogy közösségi életünket átfogja és eláraszsa Krisztusnak a fénye, ahogy most Krisztus fénye ezt a bazilikát is elárasztja.”

A templomszentelés rítusa a szentelő imából, a krizmával való megkenésből, tömjénezésből és a templom kivilágításából tevődik össze. Ősi szokás szerint az oltárt és a templom falait illatos olajjal, szent krizmával kenik meg. A templomszentelésnek ez a mozzanata valójában nem

Bazilikaszentelés

Világossága. Ehhez a rítushoz kapcsolódott az oltár megtisztításának kedves gesztusa: három bencés nővér itatta fel nagy gondossággal az olajat a szent asztalról – azoknak az asszonyoknak gondosságát láttuk bennük, akik illatszerekkel együtt gyolcsba göngyölték Jézus testét, s akik gyöngédségüket és szeretetüket fejezték ki az Úr iránt.

Ezt követően került sor az Eucharisztia liturgiájára. Az ünneplés végén a szent kenyeret az oltárról őrzési helyére, a felső szentélybe vittük. A felső szentély a felújítás szándéka szerint előre jelzi Isten eljövendő Országát, a mennyi Jeruzsálemet, földi zarándoklásunk célját. A zarándokok kenyérével táplálkozunk, amíg várjuk, hogy ebben a közösségben újra asztalhoz ülünk, s felkeljen az igazság Napja, Krisztus.

Dejcsics Konrád OSB

korlátozódott augusztus 27-ére, hanem nagycsütörtökön, az olajszentelési misében kezdődött, amikor főapát úr megszentelte az olajat – tudván, hogy ezzel fogja megkenni a templomot és az oltárt is. A templom falain az apostolokra emlékezve tizenkét keresztet helyeztünk el, amelyeket ugyancsak megkentünk krizmával. Ezt a rítust a Pannonhalmával történelmileg szoros kapcsolatban álló monostorok apátjai és előljárói végezték. Képviselve volt Róma, São Paulo, Bécs, Münsterschwarzach, Altenburg, Maribor, Admont, Ligugé, Tyniec, Weltenburg és Zirc.

A megkenés rítusa után az oltáron, az áldozat bemutatásának és a szent lakomának a helyén tömjént égettünk el. Az illatszerek felszálló füstje a szentek és a közösség imádságát jelzi, amely kedves az Úr előtt. Főapát úr megtömjénezte az oltárt, valamint az egész egybegyűlt közösséget is, amely hitük szerint Krisztus titokzatos teste, Isten eleven kövekből egybeépülő háza.

A templom felszentelésének utolsó mozzanata a templom kivilágítása. Ekkor Bánk, Márk és Mózes testvér meggyújtotta az összes gyertyát az oltáron és a megkenések helyén. Közben a közösség éneket énekelt Krisztus tiszteletére, aki a világ

“Szent Pál szerint a testvérek egysége magában a templom-épületben is kifejeződik. Krisztus az alap, Krisztus a szegletkö, mi magunk pedig kövek vagyunk, amelyek ő rajta helyezkednek el. Ha szem elől veszítjük a szegletkövet, azaz ha hitünk megfárad, az egész közösség darabjaira hullik. Nem marad más, mint szanaszét heverő kövek, még akkor is, ha önmagában egyik-másik rendkívül szép is. Ezért újra meg újra meg kell újítanunk és meg kell erősítenünk az alaphoz, Krisztushoz való kötődésünket. Egy képet használva: együtt kell működnünk, engednünk kell, hogy addig faragjanak, amíg mi, a kövek, össze nem illünk. Jelentsen e templom szépsége folyamatos felszólítást, hogy ilyenén váljon közösségi életünk is!

Azt kívánom nektek, hogy e szent hely megszenteljen titeket, alakítson titeket hasonlóvá Krisztushoz, titeket, és mindenkit, aki belép ide. Nemcsak e csodálatos templom, hanem ti magatok lesztek közösségként, együtt testvéreitekkel, együtt a szentekkel Krisztus testének eleven képe. Áldjon meg benneteket az Isten!”

- részlet Notker Wolf homíliájából -

Rendes prefektusok

Interjú Antal atyával

Atya, Te akkor végeztél a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban, amikor én - a második osztályod egykori diákja - megszülettem. Akkor lettél szerzetes is. Van ebben számomra valami különös, ami egyfajta folytonosságot mutat. A Te életedben vannak-e hasonló fogódzók, kapcsok?

A II. világháború végén születtem 1945-ben, ennek az évnek a februárjában Budapest ostromakor egy bombatalálatot kapott óvóhelyen halt meg anyai nagyapám, Garády Sándor, akire ma is tisztelettel és csodálattal gondolok. Itt látok valamiféle folytonosságot. Ő vasúti mérnök volt, majd 1920 után régész lett a székesfővárosban. Sokoldalú ember volt, gondos munkája nyomán érte el az eredményeit.

A folytonosságra vonatkozóan eszembe jut egy másik esemény: 1964-ben kaptam meg szerzetesi névként az Antal nevet, amikor megkezdtem a bencés életet Pannonhalmán. Előző évben halt meg Klemm Antal bencés atya, így az Antal név „hordozásában” az ő folytatója lettem. Akkor is és azóta is sokat foglalkoztam Remete Szent Antallal, aki ezáltal szerzetesi kísérőm lett, ma is sokat meríték életrajzának apró részleteiből, „fogódzó” számomra Krisztus követésében.

Hadd tudjunk meg valamit szüleidről! Milyen családi környezetből, honnan jöttél a bencés rendbe?

Édesanyám végzettségét tekintve textiltervező iparművész volt, aki a háború után már nem tudott dolgozni a szakmájában. Sok nélkülözéssel, erőfeszítéssel kellett megküzdenie, mert édesapám nem sokkal megszületésem előtt szovjet hadifogságba került, és az ebből adódó bizonytalanságok köze-

pette kellett biztosítani kettőnk életét. Amikor édesapám visszatérhetett két és fél év után a hadifogságból, gépészmérnökként csak vidéken tudott elhelyezkedni. Később költözhattunk Rákoscabára, amit azután Budapesthez csatoltak. A Hídepítő Vállalatnál kapott állást. Így végignézhettem például a háború után ideiglenesen a Parlamenttel szemben kialakított Kossuth-híd lebontását. Ugyancsak akkori élményem volt, amikor beavatott az új Erzsébet-híd tervezési folyamataiba, és végigmehtünk a készülő hídon, megnézhettem a hidat tartó kábel-kötegek egyes szálainak a Gellérthegy oldalához való odaerősítését. Csak a vasárnapokat tudta édesapám a családdal tölteni. Közös (két öcsémmel és húgommal) vettünk részt a szentmisén, majd ha az időjárás engedte, a Rákos-patak és a környező szép vidékek „felfedezésére” indultunk. Édesanyámnak minden idejét lefoglalta a mindennapi hűséges gondoskodás a hattagú családról. Neki a művészetek szeretetét, édesapámnak pedig a matematika és fizika iránti érdeklődésemet köszönhetem.

Mi volt az a momentum vagy élethelyzet, ami a szerzetesi-papi-tanári pályára hívott? Önmagában mind-egyik egész embert kíván.

Keresztapám (apai nagybátyám), Balázs Endre Somogyban több településen volt plébános, szülei is, nővére is vele lakott, így nyáron sokszor töltöttünk náluk pár hetet. A papi élet szépségét és nehézségeit az ő közelében ismerhettem meg, ő évente részt vett paptársaival nyáron Pannonhalmán lelkigyakorlaton, és sok szépet mesélt a helyről. A szerzetesi és a tanári étellel a gimnáziumi évek alatt ismerkedtem

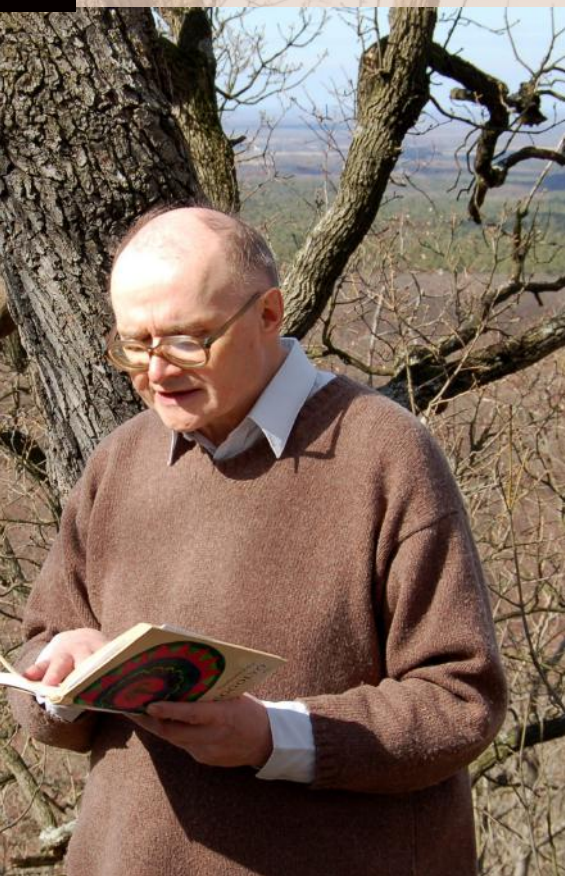
meg. Az érettségi évében úgy gondoltam, hogy a belső hívás a „szerzetes-pap-tanár”-i hármasra indít. Később, tapasztalatból jöttem rá, hogy tényleg összetett a feladat, igyekeztem mindig megtalálni a megfelelő egyensúlyt.

Megfogalmazhatónak gondolod az isteni meghívás tényét?

A meghívás felfedezése és az arra adott válasz számomra hosszú folyamat volt, nem köthető egy adott pillanathoz. Családi példák, több bencés tanárom példaadó élete és munkája elősegítették ezt a folyamatot. A döntés mégis belső érlelődés, vívódás, imádság, (Jákobhoz hasonló) „küzdelem” nyomán alakult ki.

Bizonyára hatással voltak pályádra a neves, tudós bencés elődök is. Kiket említenél azok közül, akik pályádát befolyásolták? Akár életútjukkal, akár munkásságukkal, de gondolok a személyes tapasztalatokra is.

A bencés atyák, tanáraink közül többen voltak hatással rám. Közülük csak néhányat említek. Osztályfőnököm/prefektusom volt Cziráki László atya, aki egyben a magyart és a franciát is tanította. Az ő szakmai-irodalmi tájékozottsága, sokoldalú élettapasztalata, hitből fakadó hűséges élete, a megpróbáltatások elviselése sokat jelentettek számunkra. Átélt imádságból fakadt matematika-fizika tanárom, Kelemen Szulpic atya végtelen türelme és jóindulata, amivel a leggyengébb képességeket is biztatni tudta, becsültük korábbi tudományos munkásságát is. Nagyon sokoldalú volt Faggyas Edvin atya, aki biológiára és művészettörténetre tanított bennünket az akkori legkorszerűbb módszerek-

kel. Ő vezetett be a pszichológia, a logika és a filozófia elemeibe is. Igényesen tanított Esztergályos Tibor atya, akitől a kémiát tanultuk. Sokat köszönhetek Simon Árkád atyának, hogy megszerettette a latin nyelvet, fokozatosan vezetett be a fordítás rejtelseibe. A zeneművek jobb megértését és befogadását segítette Szigeti Kilián atya a havonta tartott Collegium Musicumokon. Később, egyetemi tanulmányaim utolsó évében gyakorló tanárként Jáki Zénó és Mayer Farkas atyák voltak a vezető tanáraink, akiktől a tanítás apró fogásait sajátíthattam el.

Több, mint ötven éve vagy Pannonhalmán. Miket látsz állandónak és melyek voltak számodra a leginkább szembetűnő változások?

Diákkoromban már megvoltak az adventi gyertyagyújtások. Tálos Zoltán tanár úr nyomán a kosárlabda szeretete; a hetvenes évek végétől hagyományosak a péntek esti előadások a meghívott előadókkal, a karácsonyváro közös éneklés. A gimnáziumban

tekintve, mind a diákok oktatására és nevelésére vonatkozóan.

Melyek voltak a megélt, számodra legemlékezetesebb események, pillanatok a monostorban és a gimnáziumban?

1985 virágvasárnapjára ifjúsági világtalálkozóra Rómába hívta II. János Pál pápa a fiatalok küldötteit. Jelentős emlékként őrzöm az ott töltött nagyhetet, amikor a bencés diákok nyolctagú csoportját vezethettem. Emlékezetes volt a pannonthalmi monostor nagy ünnepi esztendeje 1996-ban, amikor a bencések (csaknem folyamatos) ezeréves jelenlétét ünnepeltük, amiben a pápa személyes jelenlétével is részt vett. Ezt megelőzően a teljesen felújított gimnáziumba való visszatérés is jelentős esemény volt. Az együtt töltött esztendő után egy-egy osztállyal közös hálaadás a ballagás/érettségi alkalmával számomra is emlékezetes maradt.

Tanítasz, sokáig egymagad vitted az igazgató-helyettesi feladatokat, miközben osztályfőnök-prefektus

Rendes prefektusok

állandó a diákokkal való személyes kapcsolat, a személyre szabott nevelői hatások alkalmazása, az osztályközösségek kialakítása, a külső és belső érés folyamatának figyelemmel kísérése. Az utóbbi évtizedben talán csökkent az egyéni tanulásra fordított idő, de jelentősebbé vált egy-egy ünnep intenzívebb megülése (Szent Márton, farsang). Nagy változás volt az egyik osztálynak a „hatosztályos” képzésére való áttérése – mind az előkészítést, szervezést

is voltál. Tagja vagy az apátság liturgikus tanácsnak, hosszú évek óta Te szerkeszted a Liturgikus útmutatót, aktívan részt veszel a Pannonthalmi Szemle szerkesztésében..., szóval a tanításon kívül sok egyéb más feladatod is van a falakon belül. Ezen kívül aktív kapcsolatot tartasz egykori diákjaiddal. Hogyan bírod mindezt erővel, energiával?

A sokféle napi feladatot, a sokirányú kötelezettséget, csak úgy tudtam, csak úgy tudom megvalósítani, ha egyensúlyba tudom hozni a mindennapos közösségi és egyéni imával. Ez adja a belső erőt mindezekhez. Mindig érzem a hiányát annak, ha valami miatt ez elmarad. Kiemelten jelentős számomra a vasárnapi reggeli dicséret, Krisztus feltámadásának közös ünneplése – ez rendező erővé válik a heti feladataim számára.

A Liturgikus útmutató számodra komoly kapaszkodó. Rendszeresen felütöm, ha a szentmisén megfog egy gondolat. Megnézem, hogy hol is kell keresnem a Szentírásban az adott szakaszt. Te miben látod leginkább e füzetecske hasznosságát?

Az Igeliturgikus Útmutatót olasz példák nyomán kezdtem szerkeszteni a nyolcvanas évek közepétől. Igény merült fel a szentmisén elhangzó szentírási szokások visszakeresésére. Az igehelyeket eleinte az evangéliumból vett mondatokkal egészítettem ki, később az első olvasmányból emeltem ki a legfontosabb gondolatot, hogy az esetleg az egész nap számára iránymutató lehessen, amihez napközben is többször vissza lehet térni. A mindennapos szentírásolvasást is segítheti az, hogy egyénileg elolvashatjuk a kijelölt szentírási szakaszokat, és elgondolkodunk rajta.

az interjút Siska Gábor (Ph '82) készítette

Rendkívüli tanárok

Interjú dr. Szalayné Kürthy Judittal

Judit tanárnőtől generációk tanultak életvidámságot, jókedvet, optimizmust – és angol nyelvet Pannonhalmán. Generációk, hiszen nemcsak az elmúlt évtizedek diáksága merített fáradhatatlan energiáiból, hanem a tanári kar és a bencés rend is sokat köszönhet lendületének és a mindenkiben a jót felfedező szeretetének. Első női tanárként Pannonhalmán talán nem is lehetett volna másként... (És akkor a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztjéről még nem is szóltunk!) Az interjú valójában egy hagyománnyá vált nyelvtanári munkaebéd-sorozat folytatása.

Milyen sajátos tapasztalataid voltak első női tanárként?

Pannonhalmi éveim legmeghatározóbb élménye az volt, hogy első női civil tanárként kerültem a gimnáziumba. Ez akkoriban sokkal kisebb mozgásteret, de sokkal több figyelmet, segítő-irányító támogatást jelentett, mint ma. Az elsőként általában nem jutnak fel a csúcsra, csak „fától-fáig” haladnak, de kezüket hátra nyújtva az utánuk jövőknek fényesebbé teszik az utat. Lefordítva a tények nyelvére: kezdetben nem voltam közalkalmazott, utazási kedvezmény nem járt, nem járt a tanári továbbképzés sem, és így tovább. Hogy a női tanár az itt élők és a tanulók számára nem mindennapi dolog volt, azt Méhes Károly Hegymenet című könyve jól példázza: „Először a döbbenet, majd a meglepetés – tanárnő az Atyák között?” Az akkori tanári kar számomra tiszteletet parancsoló színes közösséget jelentett. Energikus, 30-40 év közötti prefektus atyák az osztályok élén, és a háttérben az alázat- méltóság- igazság életútját megjáró, bölcs, jó szemű atyák állottak. Nagyon jól láttak engem és még sokkal jobban látták a vállalkásom korántsem egyszerű voltát.

Melyik bencéstől tanultad a legtöbb bencés szellemiséget?

Ha a bencés atyákra gondolok, rengeteg felsorolni valóm van. Mindjárt az állás megszervezésénél Szennay András Főapát Úrnak és Jáki Zénó igazgató úrnak tartozom hálával. Első igazgatóm,

Zénó atya, mindent tudott a gimnáziumról. Anaklét atyát rendelte mellém, hogy könnyebb legyen az eligazodás a gimnázium – főmonostor – bencés lelkiség – tanítás – nevelés labirintusában. Zénó atya adta az első két útravalót. Ha panaszkodtam, hogy valami nem sikerült az órán, azt mondta öröklé optimista mosolyával: az nem baj, nem az a fontos... Hogy mi a fontos? – 35 évig kutattam. Másik útmutatása szerint az a jó, ha a tanárok között van művész, tudós és ember. Így mindenki megtalálja azt, akire szüksége van. Lelkipásztorunk, Anaklét atya minden reggel elővárázolt reverendájából egy sportszeletet a „nehéz bevetés előtt”. Tudta miről beszél, hiszen tőle vettem át az alapozó orosz órákat, amelynek sikeréről Méhes Károly szemléletesen beszámol a könyvében. Az órarendért Huba atyának és Antal atyának lehetek hálás. Körültekintően, mindenre gondolva állították össze. Minden prefektus elmondta intelmeit, nem nekem címezve, csak úgy általánosságban. Íme néhány. Söveges Dávid atya: „Mindenre adjon női választ” (egész életemben keresem). „Fontos a stílus, amivel akkor is közlünk valami, ha meg sem szólalunk.” Luif Otmár atya (az

ő osztályával kezdtem): „Mindent észrevenni, keveset kérdezni, még kevesebbet szóvá tenni.” Szigeti Kilián atya: „Az okos hülyéskedik, a hülye okoskodik.” Jámbor Mike atya (akihez francia órákra is jártam): „Az irodalmat felnőttek írták felnőtteknek és legtöbb amit tehetünk, hogy a diákokkal megszerettetjük az

Rendkívüli tanárok

olvasást." Aztán Polán Hildebrand atya, aki bevezetett az iskolán kívüli tevékenységekbe; kirándulásai felejthetetlenek és kiheverhetetlenek voltak. És természetesen Richárd atya, aki tíz évig volt igazgatóm; ő egyszer így határozta meg Pannonhalmát: „Nincs minden, amit szeretnétek, de minden van, amire szükségetek van.” Vagy: „A gyereket nem telítölni, hanem föllobbantani kell.”

Tamás atya szintén tíz évig volt igazgatóm (maga a tekintély): „A gyermeknek mindig utána kell nézni, tudni kell, hol van, mit csinál.” Antal atya: „Első a lenni, utána a tenni.” „A gyerek 16 évesen elhallgat, akkor születik a lelke, akkor születik meg benne az Isten.”

Ambrus atya kincse az a látásmód, ahogy a diákjainak egyengeti az útját, túl az érettségi után is. A magam jelenlétéről így gondolkodom: „Volt néhány szempár, amelyben olyanok láttam magam, amilyené válni szerettem volna.” Én abban a nevelési módban hiszek, hogy a gyereket kézen kell fogni és fel kell vezetni az életbe.

Melyik volt a kedvenc osztálytermed?

Munkásságom három teremhez kötődik. Az első húsz évet a főmonostor legfelső emeletén lévő nyelvi laborban töltöttem. Ez volt annak idején az egyetlen gimnáziumi használatba adott terem a Főmonostorban, és ez tanárnak-diáknak egyaránt különlegessé tette. A

tanterem népszerűségéhez hozzájárult az is, hogy azon a folyosón laktak azok a bencés

atyák, akik már nem tanítottak. A huncut fiúk és a beszédes atyák túlerejével szemben nem volt esélyem, így minden óra elejéből elcsúptek néhány percet. Másik kedvenc teremem az alagsori szűk, kényelmetlen átlagos angol terem, ami néhány különleges hangulatú óra színtere volt. Hogy ez tényleg így volt, azt bizonyítja az a fotó, amit Hegyi Bence diákomtól kaptam. A fotó ennek a teremnek az ablakából készült: „Ez akkor lesz fontos a tanárnőnek, ha már nem lesz Pannonhalmán”. A harmadik terem életem első pannonthalmi órájának színtere, és az utolsó tanítási napomon is ott volt órám a nyolcadikosokkal.

Minden bizonnyal a sok diákokkal megélt személyes élmény kirajzolta a tanári hivatás szépségét, az abban rejlő nagy lehetőségeket.

Azon tanárok közé tartozom, akiknek örömet okoz a gyerekek közti lét – órán kívül is. Miközben tanítok, ők is tanítanak engem, hogyan lehet megbirkózni önmagammal, megtalálni helyemet, saját hangomat egy egyházi iskolában, egy tanári közösségben. Már tudom, hogy a tanár számára ez a fontossági sorrend: önismeret, empátia, kommunikáció. Szent Benedek Regulája szerint: „a fiatalok tiszteljék az időseket, és az idősek szeressék a fiatalokat”. Talán ez a legfontosabb. Mindeközben a hit sajátos oldalfényt ad mindennek: tudománynak, művészetnek, emberi kapcsolatnak. A gyerekek megérik, ha jól érezzük magunkat közöttük, ha számíthatnak odafigyelésünkre és törődésünkre.

Miben van szerepe a női tanárnak?

Egy iskolát kereszténnyé elsősorban a légköre tesz. Az a mód, ahogy a tanárok, felnőttek beszélnek egymással, egymásról (akár a másik háta mögött is), ahogy segítséggel fordulnak egymás felé, ahogy megszervezik a munkát, szabadidőt. A közösség igazi próbája, hogy vajon tudunk-e szeretetben együtt lenni és tudunk-e fejlődni. Sokféleképpen neveztek a 35 év során, ami mind kifejezett valamit a női voltom sajátos helyzetéről: nő, hölgyek Pannonhalmán, bencések-kincések, anyácák, kedves tanárnő. Minden név mögött egy-egy történet húzódik. De mind közül a legbüszkébb arra megnevezésre vagyok, ami egy nyolcadikos diáktól származik, akinek édesapját is tanítottam „a tanárnő nem mehet el Pannonhalmáról, a tanárnő itt egy lételem”. Mindig a gyerek fogalmaz a legpontosabban. Pannonhalma egy létállapot és én azt kívánom nektek, hogy váljatok számukra egy nálam markánsabb lételemmé!

*Készítették a nyelvtanári „munkaebéd” tagjai:
Kovács Alida, Schilde René, Albin atya, Konrád atya*

In memoriam

Szennay András főapár úr 1921-2012

(személyes búcsú)

A Főapáság konventje Szennay András atyát a diktatúra legerősebb szorítása közepette, évek óta húzódó belső válságában hívta meg a főapáti székbe 1973-

ban. Megválasztását a körülmények ismeretében, külső- és belső feltételekkel, a tiszttel járó terhekkel és felelősséggel vállalta. Főapáti szolgálatának tizenhét esztendeje a küzdelem, a megőrzés, az átmentés, a minden téren szorgalmazott megújulás időszaka volt, amely minden nehézség ellenére számára is sok örömmel, reménnyel, és rendi közössége számára is kivívott elismeréssel, megbecsüléssel járt.

András főapát úr a kapott örökséget felmérve, tudatosítva látott hozzá rendje életének újjászervezéséhez. Pontosán ismerte az állami erőviszonyokat és módszereket, éppen ezért magának tartott fenn minden „hivatalos” tárgyalást, egyeztetést az állami fórumokkal, az Egyházügyi Hivattól az Országos Műemléki Felügyelőségig. Saját hatáskörébe vonta az anyagiak kezelését és a külföldi kolostorokkal való hivatalos kapcsolattartást is, amelyet nagyrészt maga épített ki. Már főapáti beiktatásának ünnepe is jelezte, hogy kilépett a szűkre szabott magyar élethelyzetből: az őt körülvevő apátok Európát, a Bencés Konföderációt képviselték. Valós és elfogadható kompromisszumokat kötött, amikor arra szükség volt.

Törekvése és fáradozása révén megújult a pannonthalmi gimnázium, a pannonthalmi plébánia, a győri rendház, iskola és diákotthon. 1984-ben külföldi bencés segítséggel megépíttette a fiatal bencések részére a budapesti Tanulmányi Házat. Ez volt Magyarországon az egyetlen újonnan épült szerzetesház a kommunizmus idején. Gondja volt a pannonthalmi liturgia tartalmi és formai gazdagítására is. Főapáti szolgálata során és az óta is, Pannonhalma istentiszteletét a münsterschwarzachi apátság

(Németország) aranyműves műhelyében készült liturgikus eszközök és Steinerkirchenből (Ausztria) származó liturgikus ruhák teszik ünnepélyesebbé. Gondoskodó előrelátása indította arra is, hogy az Állami Egyházügyi Hivatal elnökével már 1978-ban tárgyaljon a pannonthalmi műemlék együttes átfogó rekonstrukciójáról. Hamarosan el is kezdődtek a több mint másfél évtizedig tartó munkálatok. András főapát tudatosan túllépte az állam által engedélyezett növendékkeretet, s amikor azt a hatóságok felrótták neki, lemondásának botrányával fenyegetett. Kiterjedt külföldi kapcsolatrendszer épített ki és tartott fenn a rend érdekében, húsvét hetében rendszeresen részt vett a bencés apátok Salzburgi Konferenciáján, de éppígy a római apátgyűléseken és a Magyar Katolikus Püspöki Karral ötévenként esedékes ad limina látogatásain is. A Pázmány Péter Hittudományi Akadémián már főapáti szolgálat előtt a fundamentális teológia professzora volt; A tanítás mellett 1995 végéig, a Teológia című negyedéves folyóiratot is szerkesztette. Szent Benedek és Szent Márton ünnepére rendszeresen hívott meg apátokat, püspököket a környező országokból. 1981-ben Pannonhalma látta vendégül a Bencés Konföderáció prézes-apátjainak szinódusát. Ő vette vissza és kezdte újjászervezni 1990-től a Pannonthalmi Területi Apátság egyházközségeit.

A kritika, a bizalmatlanság azonban őt sem kímélte meg, kezdeményezéseit gyakran fogadta értetlenség. Komoly küzdelmeket vívott mind a közösségen belül, mind külső – püspökkari és állami – fórumokon. Kormányzása idején ő volt a Magyar Katolikus Püspöki Kar egyik európai színvonalú teológusa, aki világegyházi távlatokban gondolkodott, érzékenyen az egyházi élet, a teológiai gondolkodás fejlődésére. Főapáti szolgálatának tizenhét esztendeje javarészt a rendszerváltás előtti időszakra esik. Szándékát megfontolva az 1990-es őszi nagykáptalanon bejelentette rendtársainak, hogy a következő kilenc esztendőre nem kívánja jelöltetni magát.

In memoriam

1991-ben visszavonult az aktív életől. Isten derűs, nyugodt, lelki, szellemi és emberi értékekben gazdag, a rendtársai körében eltöltött két évtizeddel ajándékozta meg. A koral járó keresztet elfogadva készült a földi életben egyre kevesebbe, ugyanakkor Isten előtte kinyíló teljesebb világára.

Magam 1968 tavaszán láttam Szennay professzor urat először a főmonostorban. A Pázmány Péter Hittudományi Akadémia professzoraival látogattak Pannonhalmára.

Később egyetemistaként a hetvenes évek elején vasárnap reggelenként a Központi Szeminárium folyosóján találkoztunk, ő a napilapot olvasta a kerengő ajtómélyedésében, magam külvárosi miséről jöttem, pár közvetlen szót váltottunk. Úgy döntöttem, hogy nem professzorozom, András atyának szólítottam következetesen.

1972. november 7-én megválasztottuk főapátunknak. Mindannyiunk számára nehéz időszak volt ez. A megválasztást követő egyik reggelen bejött hozzám, budapesti szobámba és a következőt mondta: „Asztrik, ha holnapután azt mondom magának, hogy pakoljon, el kell hagynia a rendet, mit szólna hozzá?” „Ha azt tetszik mondani, hogy ez kényszerből történik, akkor engedelmeskedem, összecsomagolok és elmegyek” - volt a válaszom. Ez a beszélgetés magatartásomat meghatározta, mindmáig, mert lelkiismeretemben én is vállaltam, hogy főapátunk legyen.

1980-ban, Szent Benedek Atyánk jubileumi évében történt. Norbert főapát azt mondta: csodálom Andrást. Meggyőződése, hogy senki sem tudott volna ennyit a rendért tenni ebben a politikai helyzetben, mint ő. A megváltozott viszonyok között a század legnagyobb főapátja. Norbert főapát úr szigorú és kemény tudott lenni, meggyőződésből és a rend iránti szeretetéből mondta, amit mondott.

1991-ben, András főapát úr tudatos visszavonulásakor mindannyiunk nevében megköszöntem neki mindazt, amit értünk, védelmünkben tett. Ma is csak

ezt tudom tenni. Ma már magam is jól értem főapáti szolgálatának - nem túlzás nélküli szavak ezek - súlyos keresztjét, amelyet a főapátok maguk hordanak, ez nem delegálható. Közvetlenül láttam Norbertét, Andrást (és most már a magamét is látom) és ez másként nem történhet, mint szeretetben.

Ha személyes kapcsolatunkat tekintem, számomra sokat jelentett és jelent András barátsága. A közösen és sokat eltöltött idő alatt megismertem őt és egész életét. Családját, kapcsolatait, a korabeli teológiai professzori kart, a korábbi püspököket, akikkel ő még együtt volt a püspöki karban. A pesti iskolánk életét, Kelemen Krizosztom és Legányi Norbert, továbbá kevésbé Sárközy Pál főapátokkal töltött ideje tapasztalatait; Radó Polikárp történeteit és szellemes szótárát, Stefánia főhercegnő és Lónyay Elemér oroszvári történetét. Nyugati kapcsolatokat az apátok szintjén, míg aztán magam is megéltem, megörököltem ezt a szolgálatot.

Lehetőségeket teremtett számomra. Bölcs és előrelátó vezető volt. Egy olyan korban, ahol egy vezető sem lehetett bölcs vagy előrelátó. Ő megpróbálta. Ezért is, a rend érdekében is mindig vele kezdtem főapátságom történetét, kiemeltem érdemeit. Főapátom, főapátunk volt, sorban a nyolcvanötödik. De mindenekelőtt atyám és testvérem: András atya.

dr. Várszegi Asztrik

Pannonhalma nyolcvanhatodik apátja

Világot lát(t)unk

Ampleforthi kaland

A legenda úgy tartja, hogy a Harry Potter szerzőjének, J.K.Rowlingnak egyik rokona bencés diák volt az angliai Ampleforth College-ban, így nem csoda, ha megérkezésünkkor úgy éreztük, hogy a regény internátusházai és szűrés kövel kirakott tornyos épületei közé érkeztünk. Akár varázslat is lehetett volna az utazásunk, de valójában az Európai Unió egyik oktatási pályázata repített minket Yorkshire-be, York mellé.

A projektünk kulturális sokszínűségéhez hozzájárultak az osztrák bencés diákok és a csíkszeredai katolikus gimnáziumból érkezettek, így a bábeli zűrzavarban biztos közös kapaszkodót jelentett az angol nyelven túl a bencés hagyomány és Szent Benedek Regulája, aminek tanító hatását minden nap éreztük az iskola életében.

Az angol bencés diákok a Regulában előírt vendégszeretettel és gondoskodással fogadtak minket, s vezettek be a bencés bentlakásos iskola mindennapjaiba. A fiúk a St. Oswald és St. Thomas

házakban laktak, keltek, imádkoztak, reggeliztek, sültöttek pizzát, néztek tévét vagy készültek a rugby edzésre, délután pedig a kettő óra stúdium alatt hagyták tanulni vendéglátóinkat. A házak igazgatója, akit bár a magyar fülnek meghökkentő módon housemaster ill. housemistress névvel illetnek, kulcszereplője az ampleforthi életnek, hiszen ők töltik be a mi prefektusaink szerepét, nevelik és vigyázzák az ott tanulókat. Számos másik hasonlóságba és különbségbe, párhuzamba és eltérésbe botlottunk, annak ellenére, hogy alapvetően igyekeztünk önmagában szemlélni és megtapasztalni Ampleforthot, s nem állandóan Pannonhalmához képest meghatározni azt. Azonban nehéz nem vonatkoztatni, ha olyan furcsaságot láttunk, hogy a tanításra öltönyben és blézerben járnak, s nem papucsban. Nincs reggeli stúdium, az első óra 8:40-kor kezdődik, viszont mindegyik 55 percen keresztül tart. Van több száz yardnyi pázsitos gyeppel borított rögbi és cricket

pályájuk, de nincs foci. Van tavuk, de nincsen Hospodáruk és arborétumuk. Szombatonként mehetnek a saját diákcocsmájukba, ahol viszont örült tömeg van, s furcsa ugrálós táncuk. Gumicsizmát hordanak a túrán, s cserébe megszokták a cudar angol esőt és csípős északi szelet. Vannak lány osztálytársaik, és nincs mozitemük. Nincs Zsemléjük, és királyválasztás, de a mi Szent Márton hetünköz hasonlóan számos jótékonyági akciót szerveznek. Nincsenek bencés tanáraik, és a bazilikájuk monumentális, de puritán. Van rengeteg szakkörük, de nincs madarászat - lehet, hogy abban az időjárásban a madarak meg sem maradnak.

Néha mi is a világ végén éreztük magunkat, annyira sok mérföldet tettünk meg odáig, de a rejtélyes angol temperamentum, a sajátosságosan figyelmes vendégszeretet és a hely varázsa olyan mély benyomást tett ránk, hogy bármikor szívesen visszatérnénk.

Kovács Alida

Bose, Camaldoli, Montecassino

A nyáron egy hónapot töltöttem Olaszországban, amelynek a célja a nyelvtanulás mellett az olasz szerzetesség megismerése volt.

Először a bosei ökumenikus közösséget látogattam meg. Ma mintegy hatvan szerzetes testvér és nővér él itt. A közösség mottóját Enzo testvér a magyarul a Bencés Kiadó által megjelentetett „Nem vagyunk különben” című könyvében fogalmazza meg: a szerzetesek igazából elkötelezett laikusok. Ezt Szent Pakhómiosz tanítására alapozza, tudniillik a szerzetesség a kezdet kezdetén laikus mozgalom volt. Talán ennek köszönhető, hogy a bosei testvérek és nővérek nem hordanak szerzetesruhát. Életüket Szent Pakhómiosz tanításán kívül, Nagy Szent Vazul és Szent Benedek útmutatásai alapján szervezik. A közösség tevékenységére jellemző, hogy évente két

nagy találkozót szerveznek: júniusban egy liturgikus, szeptemberben pedig egy ökumenikus konferenciát. Ezekre a mai teológia legkiválóbb szakértőit hívják meg.

Naponta háromszor gyűlnek össze imádkozni: reggel Laudest, délben Szeptát, este Vesperást énekelnek. A két nagy konferencián kívül lelkigyakorlatok szervezésével, könyvkiadással, ikonfestéssel, asztalos munkával és kerámiával foglalkoznak. Az óriási gyümölcsös- és konyhakertet maguk művelik. A közösségnek mindössze egyetlen állandó alkalmazottja van.

Utam második állomása Camaldoli volt. A monostor idén ünnepli alapításának ezredik évfordulóját. Szent Romuáld 1012-ben alapította a rendet, amely most a Bencés Konföderációhoz tartozik. Mint minden kamalduli monostor, ez

Világot lát(t)unk

is két részből áll az alapító szándéka szerint: egy közösségből és egy remeteségből. A kettő átjárható, a szerzetesek mindkét házban időzhetnek. Ezzel valószínűsítik meg Szent Romuáld elgondolását, aki szerint a közösségi és a remeteélet kölcsönösen gazdagítja egymást. A kamalduli atyák Boséhoz hasonlóan teológiai konferenciák szervezésével foglalkoznak, és nagyon sok vendéget fogadnak. Egy gyógyszerész atya vezeti az „Antica farmacia”-t, a régi gyógyszertárat. Szent Romuáld celláját a remeteségben már Dénesi Tamás és Boros Zoltán

tanár úrral együtt néztük meg, akik Camaldoliban csatlakoztak hozzám, és együtt folytattuk utunkat Róma felé.

Pannonhalma és Montecassino nyolcszáz éve imaszövetséget kötött egymással, ez volt az indítéka montecassinói látogatásunknak, ahova Dénesi Tamás tanár úrral együtt mentem. Ő kifejezetten ezt a kapcsolatot szerette volna kutatni a montecassinói levéltárban.

A hatalmas épületben sajnos csak néhány szerzetes él. Örömteli esemény azonban, hogy 2012. szeptember 29-

én három fiatal testvér tett ünnepélyes fogadalmat. Az ünnepi év eseményei sem értek véget, mert Szent Márton ünnepére Pannonhalmára várjuk a montecassinói perjel atyát és kísérijét. Remélem, hogy olaszországi tartózkodásom nemcsak az én nyelvtudásomat fejlesztette, hanem erősítette a kapcsolatot Pannonhalma és az olasz monostorok között is.

Szita Bánk OSB

Kárpátalján biciklivel

Negyedik éve járok Pannonhalmára. Ez idő alatt több, mint 60 kiránduláson vettünk részt az osztállyal.

Idén nyáron Kárpátalján bicikliztünk kb. 500 km-t prefektusunkkal, Horváth Tamással és az osztály lelkesebbik felével. A túra egyik részében sátraztunk ilyen-olyan vadregényes helyeken. A másik részében karácsfalvi testvériskolánk mérhetetlen vendégszeretetét élveztük. Mint mindig, most is eleget tettünk prefektusunk (egyik) jelszavának „Ha kaland, legyen nagy”! A hét alatt jó pár defektet, egy láncszakadást, és néhány borulást is összehoztunk. Mindez nem igazán szegte kedvünket, hiszen sok szép élményben lehetett részünk. A Vereckei-hágón való sátrazás, naplemente és napfelkelte nézés különösen gyönyörű, sőt még izgalmas is volt. Szerintem megérte miatta feltekerni.

A Tanár Úr kedvenc heppje az volt, hogy második világháborús bunkereket kerestünk mindenféle. Elég vicces volt megállni egy még gyalog is meredek út menti lejtő miatt, csak azért mert odafönnt biztos bunker található.

Útközben megnéztünk minden híresebb helyszínt: Zrínyi Ilona munkácsi várát, Huszt „bús düledékeit”, sok-sok régi templomot, a szomorú emlékekkel teli Szolyvát, Ukrajna legszebb Nemzeti Parkját (a szinnevéri tavat) és a már említett Vereckei-hágót, hogy csak a legszebbeket mondjam. Majdnem mindenféle vendégszerető magyarokkal is találkoztunk. Jó volt látni, hogy már annak mennyire örülnek az ottani emberek, hogy arra járunk (mi magyarok). A gyerekek minden faluban örömmel adtak pacsit nekünk. Hozták a saját biciklijüket és azon a párszáz méteren versenyeztek velünk.

A napi 90 km a sok-sok emelkedővel elég megterhelő volt. Az utolsó komolyabb napunkon csak késő este értünk Karácsfalvára. Az utolsó tíz km-t sötétben kellett megtenni. Azonban a testvériskolánkban meleg vacsora és megvetett ágy várt bennünket (este 11 körül), öt nap tekerés, két esti sátrazás, és két nap hideg étel után. Ennél jobbat én akkor kívánni sem akarhattam volna. Nem sokszor aludtam annál jobban. A másnapi hosszú vonatútról visszanézve csak arra tudtam gondolni, hogy megint elszállt egy hét.

Kalandos élményben volt részem. Most már nem rémülök meg a több kilométer hosszú emelkedőtől (mert mindig van csúcs és nagy élmény egy-egy csúcra felérni, nem is beszélve az ezt követő gurulásról), vagy holmi láncszakadásokról. Lelkes prefektusunk már a vonatúton azon gondolkodott, hogyan tovább. Szerinte és remélem szerintünk is egy-két év, és irány Róma!

Tamás Ambrus 10.a

Zarándoklaton

Bátran nyomdokodba lépünk. . .

„A világnak szinte minden népe és vallása ismeri a zarándoklat gyakorlatát. A vallásos ember keresi a kapcsolatot a végső valósággal, amely meghaladja a közvetlenül meg tapasztalható mindennapi életet. Ennek a vágnak természetes következménye, hogy kilép szokásos környezetéből, elszakad mindennapi munkáitól és gond-

jaitól, és vándorlásnak indul, hogy a végső valósággal sajátos kapcsolatban álló valamilyen „szent” helyet felkeressen. Tipikusan emberi dolog, hogy nemcsak lelkileg, gondolataival és vágyaival igyekszik érintkezni a végső valósággal, hanem testestül-lel-kestül, egész emberként indul útnak. Lelke

vágyakozik a célba érésre, lábai pedig róják az odavezető utat.”

Nemeshegyi Péter SJ misszionárius

Útra keltem én is. Róni akartam a kilométereket. Nem ez volt az első zarándoklatom. Zarándokok vagyunk az élet minden napján, de vannak kiemelkedő helyzetek, események, amikor túl azon, hogy a zarándok egyházhoz tartozunk, meg akarjuk élni azt, amit a misszionárius szerzetes fogalmaz meg.

Túl az egymillió lépésnyi zarándokutamon, hívott, várt a Pannonhalm-Tihany táv. Nem a távolság volt a lényeg, hanem azt lehetőségként tekintve, áldozatot akartam hozni azért, hogy elérve Tihany megszentelt helyét, hálát tudjak adni. Több, mint 100 km-rel a lábamban le tudjak térdelni, fejet tudjak hajtani.

Szent Benedek nem a zarándoklatról vált ismerté. Mégis szép és hasznos gondolatnak tartottam, tartom, hogy a magyarországi bencés monastorokat (Győr-Pannonhalm-Bakonybél-Tihany) egy zarándokútvonalra felfűzve, azokat felkeresve, istenkeresésbe fogjunk.

Egy jól összeszokott társaságba, egy jól megszervezett logisztikai rendszerbe, kitaposott ösvényre léptem. Ismerősök, ismeretlenek alkottak egy közös cél felé igyekvő 150 fős emberláncot. Nagy volt a kihívás. Alkalmazkodás, tolerancia, elfogadás, türelem, szolgálat, lemondás. Mind-mind szükséges tulajdonságok, ha lélekben is zarándokká akarsz válni egy ilyen úton, ahol tág skálán mozgott a korosztálykülönbség, a mozgásigény, valamint az elcsendesedés igénye közötti két szélső érték.

Az úton megtapasztaltuk Isten teremtetten világunk minden szépségét. Erdőt-mezőt, hegyet-völgyet, virágokat, állatokat, napsütést, árnyat adó rengeteget, vízmosásokat, patakat és kiszáradt medreket, de még a rovarok sem kerültek el zarándoktársaim figyelmét. Az ember alkotta aszfaltcsík biztos, sima és egyenes utat ígért, de próbára tette mindannyiunk lábát. Ezért, ha tehettük, a természet adta mezsgyét választottuk, azon róttuk a célba vezető utat oda, ahova lelkünk is vágyakozott.

Lelkünk vágyakozását több módon is kifejezésre juttattuk. A csoportosan imádkozott rózsafüzér, az énekek, a Miatyánk, de leginkább a laudes, a napközi ima, a vesperás, a szentmisék, a keresztút jelentették a zarándoklat lelkiségét. A napi egy-két “csendes szakasz” a befelé fordulásra, az önvizsgálatra, az elmélyülésre biztosított alkalmakat. Isten szent ege alatt, a természet által alkotott térben végzett szentgyónások pedig igazán meghitté tették vándorlásunkat.

Voltak embert próbáló szakaszok. Egy zarándokúton, ez így van rendjén. Amikor fáradtan, szomjasan, izzadságtól, izomfájdalomtól, légszomjtól és vízhólyagoktól gyötörtén, küzdöttünk az emelkedőkkel a Kőris-hegyre és a Recsek-hegyre tartva, akkor átjárt a gondolat, miszerint életünk, és benne a célba érkezésért folytatott küzdelemünk valójában az Istenben való kitejesedésünk zarándokútja. Amikor felnézhattunk a hegytetőn ránk váró körmeneti keresztre - ami eddig vezetett, most pedig biztatón ott várt, hívott bennünket -, akkor tudtam, éreztem, a könny- és izzadságcseppek megszámlálhatók. Van, aki számon tartja azokat. Nem hiába való a szeretteinkért, magunkért, közösségeinkért áldozatot, szenvedést vállalni, hozni: zarándokútra kelni.

A hosszú úton jelentkező megpróbáltatások okoznak nem kívánt fizikai elváltozásokat, fájdalmakat. Ezeket kegyként lehet és kell megélni. A fájdalmak kérésem ellenére sem múltak el, de erőt kaptam azok elviseléséhez.

Olyan tájakon jártunk, ahol az erdő fái formáztak katedrális, átölelt bennünket a búzamező és árnyékot adva állt mellettünk falként a napraforgó, de felejthetetlen a katonai lőtér is, amikor nyiladozó árvalányhajmező mellett vezetett utunk. A kietlen, árnyék nélküli terepek az elviselhetetlenség érzetét keltve, a testet meggyötörték ugyan, de edzették a lelket. Nem különbözött ez életünk más útjaitól, annak epizódjaitól. Voltak derűs és borús, sima és hepehupás,

Zarándoklaton

napfényes és borult, szellős és tikkasztó, csaltos és rendezett, csalános és búzavirágos részei zarándokutunknak. Így vagyunk ezzel mindennapi életünkben is. Tehát nem valami különös dolgot hajtottunk végre, nem kalandtáborban voltunk, hanem saját életünkre tudtunk sokkal intenzívebben rátekinteni.

Mindannyian súlyos küldetést hurcolunk magunkban. Vagy felismerjük, vagy nem. Úgy gondolhatjuk, hogy a világ végéig hurcoljuk azokat a fájdalmakat, kínokat, amelyek életünk mindennapjait meghatározzák, olykor irányítják. Mégis, ezekkel együtt epekedünk a megszentelt élet után. Ez maga a zarándokút. Egy zarándokúton pusztai magányt teremthetünk magunk köré. Életünk nagy zarándoklatának üzenetét érthetjük meg, megélhetjük annak lényegét.

Egy zarándokút segít megtalálni a boldogsághoz vezető utat. Ezért igaz a keresztény tanítással látszólag ellentmondásban lévő keleti bölcsesség, miszerint "nincs út a boldogsághoz, mert a boldogság maga az út". De mi tudjuk, Krisztus az Út. Ha Benne, Vele élünk, akkor eljutunk a boldogsághoz. Tehát van út a boldogsághoz. Ezt/Őt keressük, ezért zarándokolunk.

Legfőbb erényünk a szeretet. Sokan küzdünk a szeretet tettekben való megnyilvánulásának kényszerével és szenvedünk a sikertelenségtől. A zarándok

dokút rámutat arra is, hogy a szeretet megmutatkozhat erőtlenségemben és szenvedésemben is, de a célhoz vezető hajthatatlan vágyamban is. Cselekedeteinkben - a valóságban - megérthetjük fizikai létünket, felfedezhetjük korlátainkat, és vágyainkban megvalósíthatjuk álmainkat; megérezhetjük és embertársainkban megláthatjuk az Istent.

A zarándok magánya kinyitja azt a teret, amelyben a kilométereket rója, ahol léptei szó szerint a földhöz kötik. De lelke vágyakozása túlmutat ezen és ezért nem csak földrajzi távolságokba juttatja el.

Nem penitenciaként, nem vezeklésként léptem a bencés zarándokok bakonyi útjára. Semmit nem kaptam, amit kértem, de mindent megkaptam, amire szükségem volt. Mire volt szükségem? Egy mondatra, egy üzenetre, ami nem csak engem, de a rám bízottakat is megörvendezteti. Ezt megkaptam. Akkor, amikor arra nem is számítottam és attól, akitől remélni nem mertem.

Ugyanakkor hálát akartam adni két és fél évtized minden kegyelméért. Felajánlásom ott volt velem: az útért hozott áldozat és testem minden kínja, fájdalma.

Voltak, vannak emberi gyengeségemből adódó vágyaim. Elképzelhetetlennek tűnt, hogy megvalósulhatnak e zarándoklat során. És mégis. Tudtam, mert már megtapasztaltam, hogy egy zarándokút

a csodák birodalma. Így volt ez a Szent Benedek nyári ünnepére Tihanyba igyekvő zarándokok között is. Tapintható volt a Gondviselésre való ráhagyatkozás, és annak minden eredménye.

Tanultam embertársaimtól. Erényeket csillantottak meg, növelték a hitet, erősítették a reményt, tökéletesítették a szeretet parancsának megvalósulását. Az ókorban a sportolók olajjal kenték be magukat, hogy az ellenfél nehezebben találjon fogást rajtuk. A Szent Benedek zarándoklat egyik szervezője, a szerzetes Arnold atya, az utolsó napon, Tihanyban megkent bennünket az eme alkalomra palackozott, majd megáldott pannonthalmi levendulaolajjal. Jel volt ez: zarándoklatod most kezdődik, mert küldetésed van.

Megerősödve, feltöltődve, küldetésünk tudatában és az ellen ellen felvértezve adtunk hálát, majd intettünk búcsút a Tihanyi Apátság szent, és a békét kereső helyének, valamint egymásnak.

Siska Gábor Ph'82

Zarándoklaton

Egy öregdiák Montserratban

Amint elkezdem papírra vetni e sorokat, szinte felkacagok magamban, hogy éppúgy kezd el járni az agyam, mintha csak egy hajdani pannonhalmi osztálykirándulás krónikáját írnám meg naplóm számára. Aztán, ahogy a gondolatok repkednek eltűnődöm, s megdöbbenek rajta, hogy ez bizony így van, ha akarom, ha nem, s egy misztériumba csöppentem hirtelen. Megosztom hát veletek kedves iskolatársak és kedves bencés atyák.

Montserratba kirándultam a nyáron, saját elhatározásból, jól megtervezve, régi vágyamat beteljesítendő. Valójában alig tudtam Montserratról valamit, így különösebb elvárásaim nem voltak a helytől. Adta ő magát, amit jónak látott.

Miközben hátamon hátizsákkal közeledek a nem kis emelkedőn, megkezdődik az időutazás. Na, nem a középkorba, hanem iskoláséveimbe kerülök vissza. Úgy, mint amikor hazautazás után visszatérve, a pannonhalmi vasútállomásról kaptatok fel a hegyre, a hegyre épített városba – mert Montserrat az az, de Pannonhalma is. Mert ugye a bencések így építkeznek...

Első utam a templomba vezet, mert olvastam, hogy zarándokhely, bár inkább praktikusán itt tudok leülni cseppet. Megpihenek, több percet ülök már, mikor feltűnik egy-két fiatal bencés, aki az ambót készíti elő a napközi imaórához. Ez evidens, mert tudom, hogy a bencés ilyenkor ezt teszi Montserratban, de ugyanezt teszi Montecassinóban, amint Pannonhalmán is. Itthon vagyok hát! Vagy mégsem. Ez az újdonsült neogót, vagy milyen templom idegen számomra kissé, így tűnődöm: De hát ez Spanyolország..., meg háborús pusztítás..., és akkor felcsendül a sekrestyés csengő. Megjelennek a szerzetesek, sorban, egyen-reverendában, abban a kapucnis imádságos köpenyben, amit jól ismerek. Mindegyikük egyedi arc, individuum, összecserélhetetlen. Saját tudománya van, saját karaktere. Komolyan, határozott léptekkel elfoglalják helyüket a stallumon, s bárazaj nem szűnik a templomban, mégis csend lesz valahogy. És szemüveget hord majd nem mindegyikük, éppúgy, mint otthon. „A Bencés az ilyen.” Ezt már elsős kisdíákként is megállapítottam. Mert sokat olvas és ír. Mert sokat imádkozik a sötét bazilikában, csakis emiatt lehet. De hát legyen is ez így mindaddig, míg állnak e hegyek, s élnek bencések Pannonhalmán! Ahogy elmosolyodom gyermeki meglátáson, az én szemem

is opálössá lesz kissé. Itthon vagyok hát megint, nem vitás. Aztán megszólalnak az imaindító versek idegenül, spanyolul, vagy katalánul tán, s akkor megállapítom: nem, nem, ez nem az. Ez más, ezt nem értem. Bárcsak hirtelen Pannonhalmán teremhetnék! Majd mikor gregoriánt kezd a kórus, hirtelen megint értek mindent. Pedig sosem tanultam meg latinul. De ezt mégis értem, valahogy máshogy, de értem. És érti ezt minden bencés diák, ha akarja, ha nem, ha tudatos, ha nem, ha szerette, ha nem. Annyira mélyen átjárja a lelket, hogy feledni nem lehet. De hát arra találták fel a gregoriánt a monasztikus nagy ósatyák, az időtlenségnek. Ahogy a gótikus templomban az imént elszállt visszhang összeáll az éppen élő hanggal, többszölművé terebélyesedik nyomban, s kilépve időből, térből megidézi az elmúlt szerzetesek lelkét, akik együtt zengik az istendicséretet a most élőkkel. Misztérium ez, a gregorián misztériuma. Ha jól ráhangolódik az ember kis idő elteltével, a ritmusát sosem tévesztheti, mert a meditáló lélegzet ritmusa az. Aztán kizökkenek hirtelen, hisz itt Montserratban éppúgy, mint Pannonhalmán turistákkal teli a bazilika. Az jut eszembe mindjárt: vajon itt is idegenvezetnek a diákok délutánoként sétaidőben?

Gyors testi és lelki felüdülés után elindulok a múzeum felé, jó turistaként tüzetesen szemlélem az épületeket. Egyszerre van itt jelen ősi és új, modern, misztikus, kőkemény praktikum, high-tech, pontosan olyan „bencés módra”. Ez jó, mert élnek, ma is használják, használni szándékozzák a javakat a rájuk bízott küldetésnek megfelelően. Nem díszlet semmi, értenek hozzá. Teljesen jól van ez így, és örülök, hogy Pannonhalmán is így élnek.

Magamban sétálok fel a remeték egykori hajlékaihoz, mégsem vagyok magányos. Talán épp a bencések tanítottak meg rá, hogyan kell egyedül lenni. Tudni egyedül lenni. Ez egy életforma. Akinek élethelyzet, az sem magányos, ha a lényegét megértette, mert Isten mindenütt ott van velünk. Itt a hegyek csúcsán még közelebb. Mélyebben önmagunkban. Mily nagy paradoxon, milyen csodálatos bencés bölcsesség! Gyorsan repülnek itt a hegyen az órák, pedig igazán semmi nem is történt. Le sem tudom írni, pár semmitmondó fénykép mindössze. A lényeg idebent történik. Esteledik, igyekszem, hogy még elérjem az utolsó fogaskerekűt, ami visszavisz a hegyről az apátságához. Még egy pár perc az ajándékoltban, de ott sem vásárolok semmit. Amiért jöttem, azt már felpakoltam, az meg nem tárgy.

Támogatói oldal

Kosárba

A Kosárlabdacsarnok bemutatása

Régóta dédelgetett álmunk válhat valóra: tornacsarnokot építhetünk Pannonhalmán. A társasági adóról szóló, sporttámogatásra vonatkozó törvény adta kereteken belül nyújtottuk be pályázatunkat. Még nem hirdettek eredményt, július 10-e óta várjuk, de minden reményünk és hírünk alapján kedvező elbírálást várunk. Az alábbiakban röviden szeretnénk bemutatni a Gutowski Robert (Ph '94) által készített tervet.

Elhelyezkedés

Hat helyszín közül, komoly megfontolások alapján – odaérjenek a diákok, illeszkedjen a világörökségi környezetbe, ne legyen túl drága – a Hospodárkert gimnázium felőli részét választottuk. Ott ahol a cseresznyefák vannak: ezektől sajnos, most meg kell válnunk. Könnyen elérhető az óráközi szünetekben, ha csak ezen múlik, valóban odaérhetnek a fiúk a testnevelésórákra. A csarnok több mint fele a domboldalba simul, így lesz reményeink szerint igen kedvező a fenntartása. Zöldtetős az épület, ráfuttatjuk a kert gízgazos fűvét, hogy ne különüljön el a tájtól. Négy

méter magasan kezdődő, nagy ablakok nyílnak a falu felé. Másfél méter mélyek, és a ráma felső felén lesz az üveg. Szögletes árkádós jellege a gimnázium épületének boltíves árkádsorát idézi.

Megközelíthetőség

Kintről, a várkörről egy gyaloghíddal juthatunk a csarnok gimnáziumra néző, falu felé zárt teraszára. A gimnáziumból, belülről, „száraz lábbal” pedig a jelenlegi tornaterem előcsarnokában lévő – a Jeges-terem és a tornaterem közti – lépcsőházból, amelyet tovább mélyítünk még egy szinttel. Ott megy majd lefelé a lépcső, ahol erősíteni szoktak a fiúk. Így a tornaterem arborétum felé eső fala mentén lent egy alagút vezet az új épülethez.

Méret

A nemzetközi kosárlabda-szabványnak megfelelő nagyságú a pálya. Emiatt tudunk majd hosszú idő után újra hazai kosárlabda-meccseket játszani a bajnokságban. A „régente” forró hangulatú válogatott meccsek mára eltűntek a házból, nem engedélyezi már a megyei diáksport-vezetőség, hogy kisméretű tornatermünkben játsszon a csapat.

Az új terem négyszer akkora lesz, mint a jelenlegi tornaterem. A tömb 42 méter hosszú és 30 méter széles. Magassága 7 méter: nem akadnak bele a hosszú indítások, hárompontosok. Két párhuzamos tornaóra is elfér benne – hangszigetelő függönnyel elválasztva, keresztbe. Drukkolni öt sorból, összesen 180 ülőhelyről lehet majd. Hogy zengjen a Hajrá, Kupac!, vagy mai helyesírással: Hajrá, Qpac!

Ütemezés

A tervek szerint az építkezést 2013 februárjában kezdjük, és másfél évig tart. Így 2014. szeptember 1-jén már az új tornacsarnokban nyithatjuk meg a tanévet.

Költségvetés

Az összesen mintegy 600 millió Ft-os tervből 580 millió Ft-os összeg kerülhetett a pályázati dokumentációba. Ennek 70 %-át, mintegy 400 millió Ft-ot nyereséges cégek társasági adójából kell összegyűjtenünk. A maradék önrész. Az apátság ad 100 millió Ft-ot, a többit, a másik 100 millió forintot nekünk, öregdiákoknak kell „összedobni”. Nagyon nehéznek, szinte lehetetlennek látszik a feladat. Óriási összefogásra van szükség. Rátok, öregdiákokra és barátaitokra, cégeitekre számíthatunk csak. Hamarosan levélben keresünk meg mindenkit, hogy kérjünk. Vegyük meg magunknak, „tegyük kosárba” a tornacsarnokot! Minden apró fillér számít. Aki 5 ezer Ft-ot tud adni, adjon annyit, aki 5 millió Ft-ot, adjon annyit!

Te is adj egy ötöst!

Georg Braulik Őszövetség és liturgia

BRUNNEN

Könyv- és CD-ajánló

Georg Braulik: Őszövetség és liturgia

Georg Braulik professzor, a bécsi Skót Bencés Apátság szerzetese napjaink egyik legjelentősebb teológusa. Egész életművét átfogja az Őszövetség,

azon belül a Deutoronómium, valamint a liturgia kutatása. A Bencés Kiadónál idén megjelent Őszövetség és liturgia című gyűjteményes kötete e két nagy területen végzett kutatásaiba nyújt betekintést.

A könyv három témakörrel foglalkozik: elsőként a Deutoronómiumot vizsgálja, majd a Zsoltárokra koncentrál, s harmadikként a liturgia – mint a Szentírás elődleges értelmezési helye – kérdéseit tárgyalja. Ahogy Georg atya a Sapientia Főiskolán tartott előadásában megfogalmazta, témaválasztása nem véletlen. A kutatók kérdésfelvetését alapvetően meghatározza az a közeg, amelyben élnek. Georg Braulik szerzetes, s a közösségben élő keresztény szempontjából közelít a Második törvénykönyvhöz, mint az Őszövetség szívéhez; a

zsoltárokhoz, amely Isten zárandok népének a mindennapi kenyere; valamint a liturgiához, amely csúcsa és forrása a szerzetes életének. A kötet azt is megmutatja, hogy e lényegi témákhoz milyen provokatív szabadsággal lehet közelíteni. Egyik írásában például arra szólít fel, hogy a Második törvénykönyv alkotmánya mintájára talán a hivatalról alkotott egyházi elképzeléseket is felül kellene vizsgálni, hiszen joggal várjuk el, „hogy az egyház hivatali struktúrái sokkal árnyaltabban viszonyuljanak mindenhez, ami az államra emlékeztet”. Hasonló szabadsággal vizsgálja a liturgiát, amikor a kötet utolsó cikkében azt javasolja, hogy nagyobb teret kellene engedni egyházi ünneplésünkben az Őszövetség szentjeinek, akikben az Egyház „ősidőktől fogva ünnepelte Krisztus húsvéti győzelmét”. A kötet szellemi kaland mindazoknak, akik nyitottak az Őszövetség és a liturgia mai kérdéseire.

Dejcsics Konrád OSB

Lukács atya 70 éves

Vagyunk jónéhányan, akik Pannonhalmán ismerkedtünk meg a gregoriánnal. Észrevétlenül lett életünk része: laudesek és vesperások, vasárnapi és ünnepi misék tanították meg velünk a pannonhalmi

bencések évezredes hagyományát, énekét. Vagyunk, akik a mai napig nem bírunk elszakadni a zene hangulatától: vizsztatérünk gyertyagyújtásra, húsvétra. Vagyunk, akik hetente összefaragunk gregoriánt énekelni. Vagyunk, akiknek életünk mindennapi része. És egy közülünk mestere lett mindnyájunknak. Folytatója és tanítója a hagyománynak, megújítója az örökségnek. Lukács atya amellelt, hogy több mint 30 évig tanított a gimnáziumban éneket, a bencés közösség énekét is vezette, vezeti mind a mai napig. Nála tanultunk énekelni gregoriánt és karéneket, tíz-húsz éve együtt teljesítünk liturgikus szolgálatot, adunk koncertet, készítettünk cd felvételt.

A munkában most megálltunk, és Lukács atyára tekintettünk – mint annyiszor éneklés közben. Három lemez, három előadó, három műfaj – és egy, aki összeköti és működteti mindezt. Apró mozaik ez életéből. Mert a felvételek őrzik, s mi tudjuk: minden gregorián tétel mögött magyarázat, hogy értsük és érezzük, mit éneklünk. Minden kórusmű mögött biztos fel-

készítés, hogy bármelyik szólamot lehessen segíteni. Minden orgonamű mögött gyakorlás, dudorászás, lapozás-művészet. Próba a szobában, a Szent Márton teremben, a Bazilikában, a piarista kápolnában, a Sapientián, a Szabinában. Nyegle kamaszokkal, alig érett fiatalemberekkel, többé-kevésbé komoly családapákkal, bencés atyákkal és testvérekkel. Amihez a szakmai háttérén kívül kell kitérés, pedagógiai tapasztalat és egy jókora adag humor is („Ide figyelj, Öcsi!”). Ám csak egy pillanatra álltunk meg, már folyik tovább a munka: próbák, koncert, újabb szemeszter az egyetemen, újabb megtanulandó darabok: mindig van mit énekelni!

S ha – egyre gyakrabban – kimaradnak a pannonhalmi emlékek, a vissza-látogatások, a próbák, az imádságok...: „ideje van a hallgatásnak”. A lemezekon hallható énekek és orgona játékok nem hétköznapról szólnak, de hétköznapiakra szólnak. Nem napi használatban hallgatjuk, de naponta szükségünk lehet rá. Az ének a mögötte alapként álló munkával és őszinteséggel ünnepet teremt a lelkünkben, és ha őszintén hallgatunk, újra és újra az Isten felé indít minket. Az esztétikai élmény kevés volna, ha ezt nem nyújtaná a felvétel: és ezt a karnagynak és orgonistának köszönjük!

Isten áldása legyen munkádon, Lukács atya!

Bajnóczi Gábor Ph'99

23. Sümeghy Örs János, Érd
24. Szabó András Imre, Pázmándfalu
25. Szabó Bence Zoltán, Acsalag
26. Tringer András, Győr
27. Urbanics Tamás, Sárísáp
28. Vajda Botond Bendegúz, Győr

17. Komlóssy Dániel, Vértessomló
18. Kovács László, Cegléd
19. Lázár György, Kecskemét
20. Lukács Patrik, Budapest
21. Marsó Máté, Siófok
22. Réti Rafael, Siófok

VII.A.

Osztályfőnök-prefektus: Szalai Zsolt
prefektus: Hódsági-Molnár János
segédprefektus: Orsós Mózes OSB

1. Bángi-Magyar Ignác, Budapest
2. Bódi Levente, Győrújbarát
3. Buday Balázs Ágoston, Iklad
4. Csehi Ágoston István, Sopron
5. Dura Máté István, Telki
6. Ferenczy Péter, Töltéstava
7. Fogarasi Áron Zoltán, Érd
8. Glavák Péter, Kaposvár
9. Hadik Maximilian László, Budapest
10. Hainzl Tobias, Veszprém
11. Híves Levente János, Dunaharaszti
12. Járfás Ádám, Zalalövő
13. Káplár Máté Miklós, Debrecen-Józsa
14. Kátai Bence, Budapest
15. Király Domonkos, Teskánd
16. Kiss Péter Gábor, Eger

IX.B.

Osztályfőnök-prefektus: Sellei András
prefektus: Baumgartner Bernát OSB

1. Bagó András György, Budapest
2. Barber Zoltán, Budapest
3. Barcsák Bálint, Kecskemét
4. Bérczesi Tamás, Egervár
5. Bódy István, Solymár
6. Czétényi Vince, Budapest
7. Csehi Gergely, Sopron
8. Csekő Dániel, Vásárosnamény
9. Csikós Máté Márton, Zalaszentmihály
10. Csiky Miklós, Pilisjászfalu
11. Halász Bence, Letenye
12. Hartyányi Gábor, Baja
13. Horváth Domonkos, Tahitótfalu
14. Karvázy Ábel, Páty
15. Kaszás Dániel, Győr
16. Kiss Benedek, Budapest
17. Kondé Márton Vilmos, Debrecen
18. Kozma Bálint, Nyergesújfalu
19. Márton Balázs István, Csömör
20. Mészáros Miklós Tádé, Pilisjászfalu

21. Mezei Lőrinc, Budapest
22. Németh Bence, Szolnok
23. Orza Áron, Budapest
24. Pregun Lőrinc, Budapest
25. Rác Jenő Dániel, Veszprém
26. Radnai Kristóf, Biatorbágy
27. Sárosi Csaba, Csíkszereda
28. Sebestyén Levente, Szentgotthárd
29. Simon Márton Attila, Veszprém

30. Szilágyi Gábor, Csorna
31. Telek András, Csólyospálos
32. Tóth Domonkos, Gencsapáti
33. Tóth Péter, Kolon
34. Tölgyesi Zsombor, Budapest
35. Török Gellért, Mány
36. Triebel Márton András, Budapest
37. Vadas Gellért, Piliscsaba
38. Vasoczki Alex Dávid, Ádánd

